

"...

I- REDDİ HAKİM, İPTAL ve YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

'II. BAŞKAN REDDİ İSTEMİNİN GEREKÇESİ

1- 6110 sayılı 'Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' ile 2797 Sayılı Yargıtay Kanunu, 2575 Sayılı Danıştay Kanunu, 2659 Sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 1806 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ve 5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunda değişiklikler yapılmıştır.

Bu dava dilekçesiyle, 6110 sayılı Yasayla yapılan değişikliklerle ilgili kimi madde ve hükümlerin Anayasaya aykırılıkları savıyla, yürürlüğü durdurma istemli iptal davası açılmıştır. Ancak, yürürlüğü durdurma ve iptal davasının ilk ve esas incelemelerinin görüşülmesinde, aşağıda gerekçelerini açıklayacağımız nedenlerle, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın reddini talep etmekteyiz.

Mahkeme Başkanı Haşim Kılıç, 15.02.2011 tarihli 'Radikal' gazetesinde yayınlanan söyleşisinde (Ek-2) 'Yüksek yargının bugün içinde bulunduğu durumda yıllardır yargıdaki birikimi gidermek için çaba harcamamış olmasının payı olduğunu, Yargıtay ve Danıştay Başkanlarının bugüne dek üyeleriyle yargıdaki birikmeyi nasıl çözeceklerine dair bir toplantı yapmadıklarını öne sürerek 'Üzülerek söyleyeyim, yüksek yargı bugüne dek uyumaktan başka bir şey yapmadı', 'Belli günlerde konuşma yapıp mesaj vererek sorun çözülüyor" diyerek Mahkemenizin önünde bulunan dava ile ilgili olarak kanaat beyan etmenin dışında, Anayasa Mahkemesi Kanunun 47 nci maddesinde sözü edilen tarafsız hareket edemeyeceği kanısını haklı kılan söz ve davranışlarda bulunmuştur.

2- 6110 Sayılı Kanunun genel gerekçesi okunduğu zaman Yargıtay ve Danıştayın iş yüklerinin yoğunluğu nedeni ile dosyaların incelenmeden karar verildiği bunun adalete olan inancı sarstığı bu değişiklikler ile yargının hızlandırılacağı iddialarına yer verildiği görülecektir.

Yasanın genel gerekçesinde belirtilen hususlar Başkan Haşim Kılıç'ın basın açıklaması ile örtüşmektedir.

2949 Sayılı 'Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un, Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyelerinin bakamayacağı dava ve işleri düzenleyen 46 nci maddesinin beşinci bendinde, Başkan ve üyelerin 'İstisari mütalaa ve kanaat beyan etmiş olduğu dava ve işlere' bakamayacağı, yine Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 'Yasaklar' başlıklı 32 nci maddesinde de Başkan ve üyelerin mahkemeye gelmesi muhtemel güncel konular hakkında sözlü veya yazılı olarak görüşlerini beyan edemeyecekleri belirtilmiştir.

İçtüzüğü'nün 32 nci maddesi, Mahkemeye gelmesi muhtemel güncel konudan söz etmektedir. Burada 'güncel konuyu', açıklamanın yapıldığı günlerde Mahkemeye gelmesi olası, dolayısıyla inceleme konusu olabilecek iş ve dava olarak anlamak gerektiği gibi; gerek Anayasa Mahkemesi Kanunun 46/5 inci maddesinde belirtilen 'istisari mütalaa ve kanaat beyan etmiş olma' ve Mahkeme İçtüzüğü'nün 32 nci Maddesinde sözü edilen 'görüş belirtme' terimleri

Başkan ve üyelerce kullanılacak oyun belli edilmesinden daha geniş kapsamlıdır. Oy açıklaması niteliğinde olmayan Mahkemenin önündeki somut olayda olduğu gibi, Başkanın Radikal Gazetesindeki söyleşisinde, yüksek yargı organlarını töhmet altında bırakan, icapsız düşünce, görüş ve kanaatlerini açıklama olaylarını da içermektedir.

3- Yargılamanın dürüst ve hakkaniyete uygun yapılması, hukuk devletinin gereğidir. Yargılamanın adil olması için mahkemenin bağımsız olması ve objektif olarak tarafsız bir görünüme sahip olması yetmez. Bunların yanı sıra yargılama makamında görev alan Başkan ve üyelerin her birinin de tarafsız olmaları gerekir. Başka bir ifadeyle yargılama makamını işgal edenlerin tarafsızlık konusunda kuşku yaratacak davranışlar içinde bulunmamaları gerekir. Objektif tarafsızlık yanında sübjektif tarafsızlık da aynı derecede önemlidir.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin 46 ncı maddesiyle birlikte, 47 nci maddesinde de ret konusuna yer verilmiş, Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyelerinin tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hallerin dava açılmadan veya iş Mahkemeye gelmeden önce mevcut olduğu iddiası ile reddolunabileceği belirtilmiştir.

Somut olayda olduğu gibi Başkan ve üyeler önlerine gelmesi kuvvetle muhtemel ve hatta Anamuhalefet (CHP) Partisi yetkililerince Mahkemeye taşınacağı açıkça beyan edilmiş güncel bir dava konusunda da görüş belirtmiş olabilirler.

Anayasa Mahkemesi Yasasının 47 nci maddesi Başkan ve üyelerin, tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hallerin mevcut olduğu iddiası ile reddolunabileceklerine amirdir.

Başkan Haşim Kılıç, dava konusu edileceği açıkça beyan edilen 6110 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılmasına Dair Kanunun temel gerekçesinin Yargıtay ve Danıştaydaki iş yükünün azaltılmaya yönelik olduğunu bilmesine rağmen kendisi hakkında bir ön yargı yaratacak şekilde yukarıda belirttiğimiz açıklamaları yapmış sonradan da gazetecinin bu yasa ile ilgili daha somut soru sorması üstüne de 'Ben bu soruya cevap verirsem doğru olmaz; çünkü ana muhalefet partisi, onaylanması durumunda Anayasa Mahkemesi'ne başvuracağını söyledi. Önümüze gelebilecek bir dosya hakkında konuşmayayım' demiştir. Böylece, yaptığı açıklamanın kendisinin tarafsızlığı konusunda şüphe yaratacağını bildiğini de teyit etmiştir.

Tarafsızlık ilkesi yargıcın yalnızca tarafsızlığının gölgelendiği bir işe ve davaya bakmamasını değil, tarafsızlığı konusunda kuşku uyandıracak tutum ve davranışlardan kaçınmasını da gerektirir.

Aslında yargıcın, tarafsızlığının gölgelendiği dava ve işlere bakmaktan çekinme ödevinden önce, bu konuda kuşku uyandıracak tutum ve davranışlardan kaçınma ödevi vardır.

Nitekim, Mahkemede bu tür iddialar ileri sürüldüğünde, tarafsızlığını kanıtlamak ve Mahkemenin kararına gölge düşürmemek için davaya girmeme kararı alındığı, ret talebi kabul edilmemesine rağmen etik olarak ilgiyi davaya girilmediği bilinmektedir.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın, 6110 sayılı Yasanın ana konusunu oluşturan Yargıtay ve Danıştay ile ilgili olarak yaptığı açıklama, 2949 Sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 46 ncı ve 47 nci maddelerine, Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 32 nci maddesine aykırılık teşkil ettiğinden, 6110 sayılı Yasa'nın iptali ve yürürlüğünün durdurulmasıyla ilgili ilk ve esas incelemelere

katılarak karar veremeyeceğinden, Başkan reddi talebiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmuştur.

III- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ

a- 6110 Sayılı Kanunun 1 inci Maddesiyle Değişik, 2575 Sayılı Danıştay Kanununun 13 üncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

6110 sayılı Yasanın 1 inci maddesiyle, Danıştay Kanununun 13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası değiştirilmiş, Danıştay daire sayısı artırılarak iki yeni daire kurulması öngörülmüştür. Danıştay, ondördü dava, biri idari daire olmak üzere onbeş daireden oluşacaktır.

Değişiklik gerekçesinde;

'Adli yargı ve idari yargı mahkemelerince verilen kararların temyiz mercii olan bu iki yüksek mahkemenin son yıllarda aşırı iş yükü ile uğraşmak zorunda kaldığı herkes tarafından bilinen bir gerçektir. (') 2007 yılında Danıştaya gelen dosya sayısı, 110.934 iken, bu rakam, 2008 yılında 130.278; 2009 yılında ise 126.224 olmuştur. Belirtilen yıllarda sonuçlandırılan dava ve iş sayısı ise 2007 yılında 88.297'ye, 2008 yılında 99.299'a, 2009 yılında ise 106.982'ye ulaşmıştır. Yine aynı yıllarda, sonraki yıla devreden dosya sayısı ise sırasıyla, 118.415, 149.394 ve 168.636'dır. Davaların yüksek mahkemeler önünde sürüncemede kalması, şikâyetlere neden olmakta ve İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmeye taraf olarak adil yargılama taahhüdünde bulunmuş ülkemizin de bu duruma çare bulmasını kaçınılmaz hale getirmektedir. Diğer taraftan, Yargıtay ve Danıştay Başkanları da uzun yıllardan bu yana adli yıl açılış konuşmalarında iş yoğunluğunu gündeme getirmekte ve bu kadar yoğun iş yükü altında çalışılması sebebiyle hata yapmanın kaçınılmaz bir hal aldığını ifade etmektedirler. Yüksek mahkemelerin yapacağı hataların, toplumda adalete olan güveni zaafa uğratacağı ise şüphesizdir. Diğer taraftan, Yargıtay ve Danıştay Başkanları da uzun yıllardan bu yana adli yıl açılış konuşmalarında iş yoğunluğunu gündeme getirmekte ve bu kadar yoğun iş yükü altında çalışılması sebebiyle hata yapmanın kaçınılmaz bir hal aldığını ifade etmektedirler. Yüksek mahkemelerin yapacağı hataların, toplumda adalete olan güveni zaafa uğratacağı ise şüphesizdir. Bu kadar yoğun iş yükü sebebiyle, yüksek mahkemelerde dosyaların yeterince incelenmeden sonuçlandırıldığı şeklinde bir anlayış da toplumda hâkim olmaya başlamıştır. (') Resmî verilere ve yüksek yargı organlarının başkanları tarafından yapılan açıklamalar sonucu ortaya çıkan sayılara göre, bugün itibarıyla yeni iş gelmese bile Yargıtay ve Danıştayda bulunan işlerin en erken dört ' beş yıl içinde bitirilebileceği sonucu ortaya çıkmaktadır. (') idari yargıda atama, kamulaştırma, imar, emeklilik, gibi konulardan kaynaklanan davalar yıllarca Danıştayda temyiz incelemesini beklemekte, bu gecikmenin sonucunda verilen kararların uygulanması bazen mümkün olmamaktadır. Bu ve benzeri olaylar sonucunda, idari yargı kültürüne 'uygulanması mümkün olmayan kararlar' kavramı girmiştir. (') Yine Tasarıyla, yukarıda belirtilen ihtiyaçları karşılamak üzere, Danıştayda iki idari dava dairesi kurulmakta ve toplamda 13 olan Danıştay daire sayısı 15'e çıkarılmaktadır. Buna bağlı olarak yine yukarıda belirtilen gerekçelerle, Danıştay Kanununa 61 yeni üye kadrosu ilave edilmektedir. Bu şekilde, yeterince üyeye sahip olan dairelerin işlerin bir an önce bitirilmesi için iki heyetle çalışmalarına imkân tanınmaktadır. Diğer taraftan, dosya sayısı 6.000 dolayında olan ancak dairelerdeki üye sayısının yetersizliği sebebiyle haftada sadece bir gün çalışan Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu üye kadrosunun arttırılmasının sonucunda daha sık aralıklarla toplanabilecektir. [III](#)

Gerekçede de görüldüğü gibi, Danıştayda daire sayısının ve buna bağlı olarak da üye sayısının artırılması, iş yüküne ve iş gecikmesine bağlanmıştır. Gerekçe, idari yargı sistemini ve idari yargı sistemindeki sorunları bütüncül olarak yakalamadığı gibi, sadece niceliksel verilere bağlı kalmakta, niteliksel ve içeriğe bağlı gerekçeleri dikkate almamaktadır. Bir temyiz mahkemesi olmakla birlikte ilk derece mahkemesi de olan Danıştay'a, dosya yığılmasının ve dosya sayısındaki artışın tartışması da yapılmamaktadır. Temel sorunun, idari yargıya açılan dava sayısındaki artışın nedenleri üzerine kurulu olduğu gerçeği de göz ardı edilmektedir.

Aynı zamanda birinci derece mahkeme olarak da görev yapan Danıştay'ı, genelde yargının özelde idari yargının, yargı sisteminin, hatta hukuk sisteminin bütüncül yapısı ve sorunlarından soyutlayarak tek başına ele alıp, üye ve daire sayısında niceliksel artışa bağlı çözüm önerisi getirilmiş, yasa değişikliği, görünürde dar bir amaçla sınırlandırılmıştır.

Değişikliğin, Anayasanın kuvvetler ayrılığı, hukuk devleti ve yargı bağımsızlığı ilkelerine aykırı olarak, Bakanlar Kurulu tarafından hazırlanan tasarı ile TBMM'ye sunulması, yukarıdaki değerlendirmeye birlikte ele alındığında, 'dar amaç' daha da sınırlandırılmakta, hatta amacı hak arama özgürlüğü, adil yargılanma hakkı ve yargı sorunlarından kopararak, sadece yürütme organının istekleri doğrultusunda bir değişikliğe hapsedilmektedir. Yargı yetkisini Ulus adına kullanılması gereken bağımsız mahkemeler, yürütme organının isteklerine ve yönlendirmesine bağlanmaktadır.

Hukuk devletinde yasalar, kişisel amaçlarla çıkarılamayacağı gibi, bir partinin siyasal amaçları için de çıkarılamazlar. Söz konusu yasalar, kuvvetler ayrılığı ilkesine göre düzenlenmesi gereken ve yürütmeden bağımsız olması gereken bağımsız yargıyla ilgiliyse, anayasal amaç denetimi daha da önem kazanır. Yasaların Anayasaya uygunluk denetiminde amaç unsuru, 'yasanın nihaî unsuru'dur. Yasaların hangi amaçlarla yapılacağı Anayasada belirtilir.^[2] Yasa koyucu, belli bir sonuca ulaşmak için değişik yolların seçimini siyasi tercihlere göre yapmakla serbest olmakla birlikte, bunu yaparken anayasal ilkelere uymak zorundadır. Söz konusu olan yargıya ilişkin yasalar ise çoğunluk ilkesi de tek başına yasa değiştirmeye yetmeyecek, çoğulculuk ilkesiyle birlikte, evrensel hukuk ilkeleri ve yargı bağımsızlığı ilkeleri devreye girecektir.

Saklı amaç, diğer bir deyişle başka ya da örtülü amaçlara ulaşmak için yasal düzenleme yapmak, yasayı amaç unsuru bakımından sakatlar, anayasal anlamda yetki saptırmasına neden olur. Anayasa Mahkemesinin de belirttiği gibi, iptali istenen hükümle 'kapalı olarak' bir amaç güdülüp güdülmediği araştırılabilir.^[3] 'Düzenlemenin daha çok, siyasal nedenlere dayandığı durumlarda, kamu yararı olmadığı için, amaç unsuru bakımından Anayasaya uygulamak savunulamaz.'^[4]

Yasamanın takdirine bırakılmış konularda, yasa koyucu yetkisini kullanırken, 'Anayasa kuralları ile kamu yararı ve kamu düzeninin gereklerine bağlı kalmak zorundadır'.^[5] Bu bağlılık, hukuk devletinin önemli ilkelerinden 'iyiniyet ilkesine' bağlılığı da kapsar. İyiniyet ilkesi, yasaların konuluş amacıyla birlikte, o yasaların kamuoyunca algılanış biçimini de kapsar. Yasanın iyiniyetle çıkarıldığına inanılmaması, hukuk güvenliğini de sarsar, hukuk devletine güveni alt üst eder. Bundan da en çok bağımsız yargı etkilenir, yargı bağımsızlığı zedelenir.

Yargı, Anayasanın birçok müessesesinden farklı olarak, anayasal güvence altına alınmıştır. Bu güvence, evrensel yargı bağımsızlığı ilkeleriyle de donatılmak zorundadır. İdari mahkemelerce verilen ve yasanın başka bir idari yargı mercii bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercii olan Danıştayın da, Anayasanın 155 inci maddesine göre

'kuruluşu, işleyişi, Başkan, Başsavcı, başkanvekilleri, daire başkanları ile üyelerinin nitelikleri ve seçim usulleri', idari yargının özelliğine göre yasayla düzenlenirken, uyulması gereken en temel ilke 'mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esasları'dır. Hukukun genel ilkeleri, yasamanın takdir yetkisinde uyulması gereken temel ilke olduğuna göre, 'yargı bağımsızlığı' da yargıya ilişkin düzenlemelerde en temel ilkedir. Yargının sorunları ve çözüm yolları bu temel ilkeye göre şekillenmek zorundadır. Yasama organının takdir yetkisi sınırsız değildir.

Danıştay daire ve üyelerinin sayısının yürütme organı tarafından önerilen bir tasarı ile artırılması, yargıya ilişkin sorunların sadece bu artışa indirgenmesi saklı amacı ortaya çıkarmaktadır ki, yargı bağımsızlığı en ufak kuşkuyu ya da gizliliği kaldırmaz. 'Hukukun ana prensiplerine dayanmadan ve sadece belli bir anda hasıl olan geçici çoğunluğun sağladığı kuvvete dayanılarak çıkarılan kanunlar toplum vicdanında olumsuz tepkiler yaratır'.^[6] Oysa, anayasal yüksek yargı organlarının yapılanmasıyla ilgili değişiklik, hazırlanış ve görüşülme süreçlerinde 'bir partinin yasasına' ve bir partinin kadrolaşma girişimine dönüşmüştür.

'Kuvvetler ayrılığının çağdaş anlamı, yasama ve yürütme arasındaki ayrılıktan çok, yargı organının bu iki siyasal nitelikli organ karşısındaki bağımsızlığını ön plana çıkarmaktadır'.^[7]

Toplumumuzda ve Avrupa Birliğinde, yargı alanında devletin yapılanması bakımından üzerinde anlaşarak ve vurgulanarak yıllardır yapılması beklenenler; yargının tam anlamıyla tarafsızlığının ve bağımsızlığının sağlanması, sorunlarının bir reform paketi halinde bütünsellik içinde çözümlenmesidir. Oysa dava konusu kuralda, söz konusu amaca yönelik bir düzenleme yapılmadığı, kadrolaşmaya yönelik nicelik değişikliğiyle yetinildiği görülmektedir. Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı, bir hukuk devletin olmaması olmaz koşuludur. Çağdaş çok partili parlamenter rejimlerde, iktidar partisi kanalıyla 'yasama ' yürütme' arasında yaratılan fiili bütünleşmenin 'yasama ' yürütme' denetimini işlemez hale getirmesi nedeniyle ortaya çıkacak denetim boşluğu karşısında, siyasi iktidarın hukuk sınırları içinde kalmasını sağlayacak tek güç, yargı olduğundan, temel yargı sorunları yerine sadece daire ve üye sayısının artırılmasına yönelik düzenleme anayasal amaca uygun düşmemektedir. Niceliksel artışa, 'iş yükü ve gecikme' gibi soyut gerekçe bulunurken, artış oranına ilişkin hiçbir somut gerekçe ortaya konulmaması da anayasal amaca uymamaktadır.

Yargının, yargı organlarının üyelerinin seçiminde yasama veya yürütmeye tanınan yetkiler nedeniyle tarafsızlığını ve bağımsızlığını yitirip, yandaş yargıya dönüşmesi; yasama ' yürütme arasındaki fiili bütünleşmeye yargının da katılması sonucunu doğuracaktır. Böylesi bir bütünleşmenin ise, demokrasinin bir totaliter rejime dönüşmesi tehlikesine yol açacağı kuşkusuzdur. Değişikliğin, yasama süreci ve anayasaya uygun olmayan amacı, bu değişikliğe göre seçilen üyelerin bir 'dönemin ve partinin' adıyla anılmasına neden olacaktır ki, bu durumun yargı bağımsızlığıyla bağdaştırılması mümkün değildir.

Düzenlemede, yargı mensuplarının, hukukçuların, bilim insanlarının ve siyasi partilerin üzerinde anlaşmış olduğu bütünsel çözüm yer almadığı gibi; toplumumuzda oluşmuş ortak beklentiler de karşılanmamıştır. Bu durum, söz konusu değişikliğin kamu yararına değil, birtakım öznel amaçlara yönelik olarak gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır. Daire sayısındaki ve buna bağlı olarak üye sayısındaki artış, madde gerekçesinde iş yüküne bağlanmasına karşın, söz konusu artış oranı hiçbir somut, bilimsel, iddia edilen sorunları çözme konusunda gerekli ve elverişli bir gerekçeye bağlanmamıştır. Bu gerekçesizlik, haklı olarak sayısal artışın, mevcut sayının çoğunluğunu ele geçirme şeklinde değerlendirilmesine neden

olmuştur ki, yasal düzenlemelerden bu şekilde kuşku duyulması dahi hukuk devleti ve yargı bağımsızlığı yönlerinden kabul edilemez.

Hukuk devletinin yapıcı unsurları, tüm ilkeleriyle yaşama geçirilmeden, hukuk devletinden de söz edilemez. Bu unsurlar, Devletin hukuka ve demokratik bir anayasaya uygunluğunu sağlayan ilke ve kurallar, bu uygunluğu pekiştirecek yargı denetimi, bu mekanizmanın etkin işleyişi için gerekli olan yargı bağımsızlığı ve adil yargılanma ilkesinin getirdiği güvencelerdir.^[8] Yasalar yapılırken bu ilkelere uyulması gerekir. Yargı bağımsızlığı, hukuk devletinin ön koşullarından biri olduğuna göre, bu bağımsızlığı zedeleyecek her türlü işlem evrensel hukuk ilkelerine ve Anayasaya aykırılık oluşturur.

Açıklanan nedenlerle, 6110 Sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişik, 2575 sayılı Danıştay Kanununun 13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası Anayasanın 2 nci ve 155 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

b- 6110 Sayılı Kanunun 1 inci Maddesiyle Değişik, 2575 Sayılı Danıştay Kanununun 13 üncü Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Tümcesinde Yer Alan "*yeteri kadar üye*" Sözcükleri ile Üçüncü ve Dördüncü Tümcelerinin Anayasaya Aykırılığı

13 üncü maddenini değişik (2) numaralı fıkrasında, 'Her dairede bir başkan ile *yeteri kadar üye* bulunur. Heyetler bir başkan ve dört üyenin katılımıyla toplanır, salt çoğunluk ile karar verir. *Üye sayısının yeterli olması halinde birden fazla heyet oluşturulabilir. Bu durumda, oluşturulan diğer heyetlere, heyette yer alan en kıdemli üye başkanlık eder.* Müzakereler gizli yapılır' denilmiştir.

Fıkranın değişiklikten önceki şekli, 'Her daire bir başkan ve en az dört üyeden kurulur, görüşme sayısı beştir, kararlar çoğunlukla verilir' şeklinde iken, yapılan değişikliğe göre, her dairede bir başkan ile *yeteri kadar üye* bulunacak, heyetler bir başkan ve dört üyenin katılımıyla toplanıp, salt çoğunlukla karar verecektir. *Üye sayısının yeterli olması halinde birden fazla heyet oluşturulabilecek, bu durumda, oluşturulan diğer heyetlere, heyette yer alan en kıdemli üye başkanlık edecektir.*

Anayasanın 155 inci maddesinin son fıkrasında, Danıştayın, kuruluşu, işleyişi, Başkan, Başsavcı, başkanvekilleri, daire başkanları ile üyelerinin nitelikleri ve seçim usulleri, idari yargının özelliği, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir denilmiştir. Sonndan bir önceki fıkra da daire başkanlarının Danıştay Genel Kurulunca seçim biçimi gösterilmiştir. Böylece her iki fıkra da sayılan hususlar, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esasını gereği olarak anayasal ve yasal güvence altına alınmıştır.

'Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri belirliliktir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadın, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete

güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Yasa kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. Öngörülebilirlik şartı olarak nitelendirilen bu ilkeye göre yasanın uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır. Belirlilik, kişilerin hukuk güvenliğini korumakla birlikte idarede istikrarı da sağlar.' (AYMK., 17.04.2008 günlü, E.2005/5, K.2008/93).

Dava konusu kuralların yer aldığı (2) numaralı fıkranın birinci tümcesinde yer alan " yeteri kadar üye " sözcükleri soyut ve belirsiz olup yasallık ilkesine uygun düşmemektedir. Buna bağlı olarak fıkranın üçüncü tümcesinde, üye sayısının yeterli olması halinde birden fazla heyet oluşturulabileceği belirtilerek, aynı belirsizlik bu tümceye de taşınmıştır. Yargılama yapacak heyet tamamıyla soyut ve belirsiz üye sayısına bağlanmıştır. Sayısal yeterlilik yargılamayı yapacak heyetin yasayla oluşturulduğu anlamına gelmez.

Aynı dairede birden fazla heyetin çalışması, yargılama ve içtihat birliği yönlerinden de sorunlar yaratacak, aynı dairede aynı konuda farklı kararların ortaya çıkmasına neden olacaktır. Kuralda bu konuda önlem de alınmamıştır. Yargının kendi içinde alacağı önlemlerden söz edilebilirse de, yasal güvenceyle belirlenmeyen ve öngörülemeyen bu önlemlerin yargılamayı geciktireceği, bunun da dava konusu düzenlemenin gerekçesiyle ters düşeceği kuşkusuzdur. Aynı dairenin birbirinden kopuk iki heyetle çalışması, farklı içtihatların oluşmasıyla birlikte, çalışma düzeninin de bozulmasına neden olacaktır.

Öte yandan, fıkranın üçüncü tümcesinde, Anayasanın 155 inci maddesinde yer almayan 'heyet başkanı'na yer verilmiştir. Anayasanın 155 inci maddesine göre daire başkanının seçimle gelmesi gerekir. Seçilmemiş fiili başkan yaratılması ve bu başkana seçimle gelen başkan yetkilerinin verilmesi Anayasaya aykırılık oluşturur.

Açıklanan nedenlerle, 6110 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişik, 2575 Sayılı Danıştay Kanununun 13 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " yeteri kadar üye " sözcükleri ile üçüncü ve dördüncü tümceleri Anayasanın 2 nci ve 155 inci maddelerine aykırı olup iptalleri gerekmektedir.

c- 6110 Sayılı Kanunun 2 nci Maddesiyle Değişik, 2575 Sayılı Kanunun 17 nci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrası ile (3) Numaralı Fıkrasının Birinci Tümcesinin Anayasaya Aykırılığı

2575 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle, İdari Dava Daireleri Kurulu (İDDK) ile Vergi Dava Daireleri Kurulu (VDDK)'nın yapıları değiştirilmiş, İDDK'nin idari dava dairelerinin başkanları ile üyelerinden; VDDK'nin vergi dava dairelerinin başkanları ile üyelerinden oluşması öngörülmüştür.

Değişik (3) numaralı fıkranın birinci tümcesinde ise toplantı ve görüşme yeter sayısı İdari Dava Daireleri Kurulu için otuzbir, Vergi Dava Daireleri Kurulu için ise onüç olarak belirtilmiştir.

(1) numaralı fıkarda yapılan değişiklikle, değişiklikten önce 'idari dava daireleri başkanları ile her idari dava dairesinin kendi üyeleri arasından her üyenin Kurulda görev

yapacağı şekilde iki yıl için seçilecek üçer üyeden' oluşan İDDK'nin ve vergi dava daireleri başkanları ile 'her vergi dava dairesinin kendi üyeleri arasından her üyenin Kurulda görev yapacağı şekilde iki yıl için seçilecek üçer üyeden' oluşan VDDK'nin üye sayıları artırılmakla kalınmamış, aynı zamanda da bu kurullar tüm başkan ve üyelere oluşan yapıya kavuşturulmuştur. Böylece, İDDK'nin sayısı 101'e, VDDK'nin sayısı ise 41'e çıkarılmıştır.

Her iki Kurul'da yapılan değişiklik, Kurullarda bulunan dairelerin başkan ve üyelerine bağlanmış olmakla Anayasanın 155 inci maddesinin son fıkrasında öngörülen 'kanunla düzenleme' ilkesine uyulmuş olunmakla birlikte, üye sayılarının niceliksel olarak belirlenmemesi, Kurulların toplanacağı andaki mevcut üyelere bağlanması dönemlere bağlı olarak üye sayılarında değişimlere neden olacaktır ki, bu durum yasayla belirlemede belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık oluşturacaktır.

Fıkranın değiştirilmesiyle ortaya çıkan bir başka anayasal sorun ise niceliksel artışla birlikte, etkin hukuksal denetimin zedelenmesidir. Kurulların temel varlıkları, itirazları inceleyerek etkin hukuksal denetimi gerçekleştirmek iken, değişiklikle birlikte çalışması güç kurul sistemine geçilerek, Anayasanın 141 inci maddesinde belirtilen, 'davaların mümkün olan süratle sonuçlandırılması' ilkesi de ihlal edilmiştir.

17 nci maddenin (3) numaralı fıkrasının birinci tümcesinde yapılan değişiklik de, benzer şekilde Anayasanın 141 inci ve 155 inci maddeleri yönünden aykırılık içermektedir. İlgili dairelerdeki tüm üyelerin kadrolarının dolu olduğu kabul edildiğinde, İDDK 101 üyeden oluştuğu halde bu Kurul'un toplantı ve görüşme yeter sayısı 31 olarak gösterilmiştir. 101 üyeden oluşan İDDK en az 31 üye ile toplanabilecektir. Bunun bir başka anlamı, İDDK'nin 31 ile 101 arasında üye ile toplanabileceğidir. Yasallık ilkesinin en önemli unsurlarından olan ölçülülük, belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerinin ihlaline neden olan bu düzenleme, aynı zamanda Kurul'un en az sayı ile toplanması sonucu alınan kararın, toplantıya katılan üyelerin artması ile değişmesine neden olabilecektir ki, Anayasanın 141 inci maddesindeki etkin hukuksal denetim ve 155 inci maddesindeki mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarının temel unsuru olan yargılama bütünlüğü ve birliği ilkelerinin ihlali sonucunu doğuracak, bağımsız yargıya güven sarsılacaktır.

Aynı gerekçe ve aykırılık, 41 üyeden oluşacak ve en 13 üye ile toplanacak VDDK için de söz konusudur. Her iki Kurulda da toplantı yeter sayısı ile toplam üye sayısı arasında üç katı aşan bir fark söz konusudur ki, bu fark her iki Kurulun kararlarının katılan üyelerin sayısına göre değişiklik göstermesine neden olabilecek, kararlarda bütünlük ve istikrar bozulabilecektir. Genel kurulların gündemlerinin önceden belirlenmesi karşısında, konunun özelliğine göre kurullara katılan üyelerin değişkenlik göstermesi, hatta keyfiliğe varabilecek katılım değişimleri, kararlardaki istikrarı, yargı bağımsızlığını ve Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk güvenliği ve hukuksal istikrar ilkelerini zedeleyecek niteliktedir.

Açıklanan nedenlerle, 6110 Sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değişik, 2575 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (3) numaralı fıkrasının birinci tümcesi Anayasanın 2 nci, 141 inci ve 155 inci maddelerine aykırı olup iptalleri gerekmektedir.

d- 6110 Sayılı Kanunun 4 üncü Maddesiyle Değişik, 2575 Sayılı Kanunun 27 nci Maddesinin İkinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

6110 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi ile değiştirilen 2575 Sayılı Danıştay Yasasının 27 nci maddesinde, 2575 sayılı Yasanın, Danıştay Dairelerinin görevlerinin yasa ile belirlenmesi

uygulaması terk edilmekte, hangi dairenin hangi işe bakacağı konusunu karara bağlama görevi, Danıştay Başkanlar Kurulu ve Genel Kuruluna verilmektedir. Bu çerçevede, 6110 sayılı Yasanın 14 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendiyle, Danıştay Yasasındaki Dairelerin görevlerini tek tek düzenleyen 26/A, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 34/A, 34/B ve 34/C maddeleri kaldırılmakta, Danıştay 3 üncü Dairenin görevlerini düzenleyen 27 nci madde yerine, Başkanlar Kuruluna ve Genel Kurula görev veren yeni bir çerçeve madde getirilmektedir.

Değişik 27 nci maddenin birinci fıkrasında, dava dairelerinden Üçüncü, Dördüncü, Yedinci ve Dokuzuncu dairelerin vergi dava dairesi, diğer dava dairelerinin ise idari dava dairesi olarak görev yapacağı belirtildikten sonra, ikinci fıkrasında;

'İdari dava daireleri ile vergi dava daireleri kendi aralarında işbölümü esasına göre çalışır. Özel kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, dava daireleri arasındaki işbölümü karar tasarısı aşağıdaki esaslar uyarınca, Başkanlık Kurulu tarafından hazırlanır. Hazırlanan işbölümü karar tasarısı, toplantı tarihinden yedi gün önce ilân edilmek kaydıyla Genel Kurulun onayına sunulur. Genel Kurul, işbölümü karar tasarısını aynen onaylayabileceği gibi üye tam sayısının en az üçte birinin teklifi üzerine değiştirerek de onaylayabilir' denilmiştir.

Böylece, dairelerin görevleri ve iş bölümü, yasayla tanımlanmamış, Başkanlık Kuruluna, Başkanlar Kurulu tarafından hazırlanan karar tasarısının onayı ya da değiştirilerek onayı da Genel Kurula bırakılmıştır.

Yasa kuralında, daireler arasındaki işbölümünün belirlenmesinde kimi esaslar sekiz bent halinde belirtilmiş olmakla birlikte, söz konusu esaslar soyut olup hangi işin hangi dairede görüleceğini yasayla çözmemektedir. Kaldı ki, Dairelerden birinin yıl içinde gelen işleri normal çalışma ile karşılanamayacak oranda artmış ve daireler arasında iş bakımından bir dengesizlik meydana gelmiş ise takvim yılı başında ikinci fıkra da belirlenen usule göre bir kısım işler başka daireye verilebilecektir.

27 nci madde uyarınca alınan kararların Resmî Gazetede yayımlanması ve yayımı izleyen aybaşından itibaren uygulanması da yasallık ilkesi için yeterli değildir.

Anayasanın 142 nci maddesinde, mahkemelerin kuruluşu ve görev ve yetkilerinin, işleyişi ve yargılama usullerinin yasayla düzenleneceği belirtilmiş, 155 inci maddesinin son fıkrasında da yasayla düzenleme yetkisi Danıştay için yinelenmiştir. Danıştay hem ilk derece mahkemesi hem de temyiz mahkemesi olarak görev yapmaktadır. Danıştay Dairelerinin görevlerinin yasa ile belirlenmesi gerekmektedir. Temyiz incelemesi sırasında, daireler arasındaki ilişki 'teknik anlamda görev değil işbölümü' ilişkisi olduğundan bahisle, böyle bir düzenlemeye gidilmektedir ki, bu gerekçe yapılan düzenlemeyi haklı göstermemektedir. Son inceleme mercii olan her bir dairenin, Anayasanın 155 inci maddesinin birinci fıkrasında da belirtildiği gibi 'kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak' bakmakla görevli olduğu unutulmamalıdır. 'Görev' ile 'işbölümü'nü ayıran görüş, yüksek yargı organlarındaki daireleri mahkeme olarak nitelendirmeyen bir sonuca götürür ki, bunun Anayasanın 37 nci, 142 nci ve 155 inci maddeleri karşısında ileri sürülmesi mümkün değildir. Ayrıca, dairelerinin görev bölüşümünde 'uzmanlık' esasının adil yargılanmanın önemli unsuru olduğu da unutulmamalıdır.

Danıştay Dairelerinin görevlerinin, mutlaka yasa ile belirlenmesi gerekmektedir. Temyiz incelemesi sırasında, daireler arasındaki ilişki 'teknik anlamda görev değil işbölümü'

ilişkisi olduğundan bahisle, böyle bir düzenlemeye gidilmektedir ki, bu gerekçe yapılan düzenlemeyi haklı göstermemektedir.

Mahkemelerin görevlerinin yasa ile düzenlenmesi gerektiği Anayasanın 37 nci maddesinde düzenlenen kanuni hakim güvencesinin de zorunlu sonucudur.

Hukuk devletinde 'Kanuni hakim' ilkesinin sonucu suçun işlenmesinden ve çekişmenin doğmasından önce davayı görecek yargı yerini yasayla belirlenmesi evrensel hukukun bir gereğidir. Başka bir anlatımla 'Kanuni hakim' ilkesi yargılama makamlarının suçun işlenmesinden veya çekişmenin meydana gelmesinden sonra kurulmasına olanak vermez.

Günümüz yargılama hukukunun vazgeçilmez bir prensibi olan 'kanuni hakim' ilkesinin uygulanması için Anayasa ve kanunlar pek çok kurum ve kavram kabul etmiş ve düzenlemiştir. Bu ilkenin ve bu ilke uyarınca kurulan kurumun temel amacı da adil yargılanmanın gerçekleşmesidir.

İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6 ncı maddesi gereğince de, adil bir yargılama için mahkemelerin görevlerinin, yasa ile ve de açık ve uygulanabilir biçimde düzenlenmesi gerekmektedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri 'belirlilik'tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadın, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Yasa kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. 'Öngörülebilirlik şartı' olarak nitelendirilen bu ilkeye göre yasanın uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır.

Dairelerin görevleri ve işbölümüyle ilgili kimi esasların soyut olarak yasayla belirlenmiş olması yasallık ilkesi için yeterli değildir.

Açıklanan nedenlerle, 6110 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişik, 2575 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin ikinci fıkrası Anayasanın 2 nci, 37 nci, 142 nci ve 155 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

e- 6110 Sayılı Kanunun 5 inci Maddesiyle Değişik, 2659 Sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 4 üncü Maddesinde Yer Alan " *hizmetin gerektirdiği yönetmelikte belirtilen birim ve müdürlüklerden* "Sözcüklerinin Anayasaya Aykırılığı

6110 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle 14.4.1982 tarihli ve 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 4 üncü maddesi değiştirilmiş, Adli Tıp Kurumu Başkanlığının, adli tıp uzmanı bir Başkan ve en az ikisi adli tıp uzmanı olmak üzere beş başkan yardımcısı ile hizmetin

gerektirdiği yönetmelikte belirtilen birim ve müdürlüklerden oluşması öngörülmüştür. Böylece, daha önce bir olan başkan yardımcısı sayısı beşe çıkarılmıştır.

Değişik 4 üncü maddeye göre, Adli Tıp Kurumu, bir başkan ve beş başkan yardımcı ile 'hizmetin gerektirdiği yönetmelikte belirtilen birim ve müdürlüklerden' oluşacaktır.

Adli Tıp Kurumu (ATK), adalet işlerinde bilirkişilik görevi yapmak üzere kurulan, Adalet Bakanlığının bağlı kuruluşudur. Bu yapısıyla Anayasanın 123 üncü maddesi kapsamında, 'idare' içinde yer alan bir kuruluştur. Anayasanın 123 üncü maddesine göre kuruluş ve görevleriyle bir bütün olan idarenin 'kanunla' düzenlenmesi gerekir. Nitekim ATK 2959 sayılı Yasa ile kurulmuştur.

Ancak, değişik 4 üncü maddede yer alan 'hizmetin gerektirdiği yönetmelikte belirtilen birim ve müdürlüklerden' sözcükleri içinde, 'hizmetin gerektirdiği' sözcükleri soyut ve belirsiz olup, hizmetin gerektirdiği yönetmelik yetkisi de herhangi bir yasal çerçeve ve esas içermemektedir.

Anayasanın 7 nci maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde ise yürütme yetki ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve yasalara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği öngörülmüştür. Buna göre, Anayasada yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasada öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma ve yasayla konulan kuralları değiştirme yetkisi verilemez. Yasal düzenlemeler ancak yasa koyucu tarafından kaldırılabilir ya da değiştirilebilir.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri 'belirlilik'tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Yasa kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. 'Öngörülebilirlik şartı' olarak nitelendirilen bu ilkeye göre yasanın uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır. Belirlilik, kişilerin hukuk güvenliğini korumakla birlikte idarede istikrarı da sağlar.

Kuralda, yasa ile esasları belirlenmeden, çerçevesi çizilmeden, soyut ve belirsiz kavramlara dayanarak, yönetmelikle 'birim ve müdürlük' kurulması öngörülmüştür. Yasa'da açıkça düzenleme yoluna gidilmeden, soyut kavramlara dayanılarak yönetmelikle birim ve müdürlük kurulması, yasama yetkisinin devri niteliğini taşımaktadır. İdareye bırakılan takdir alanı geniş, sınırsız ve ölçsüzdür.

Açıklanan nedenlerle, 6110 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle değişik, 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 4 üncü maddesinde yer alan "hizmetin gerektirdiği yönetmelikte belirtilen birim ve müdürlüklerden " sözcükleri Anayasanın 2 nci, 7 nci ve 123 üncü maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

f- 6110 Sayılı Kanunun 7 nci Maddesiyle Değişik, 2797 Sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

6110 sayılı Yasanın 7 nci maddesiyle, Yargıtay Kanununun 5 inci maddesi değiştirilmiş, Yargıtay daire sayısı artırılarak, ikisi hukuk dördü ceza olmak üzere altı yeni daire kurulması öngörülmüştür. Yargıtay, yirmiüçü hukuk, onbeşi ceza olmak üzere otuzsekiz daireden oluşacak, her dairede bir daire başkanı ile yeteri kadar üye bulunacaktır.

Değişiklik gerekçesinde;

'Adli yargı ve idarî yargı mahkemelerince verilen kararların temyiz mercii olan bu iki yüksek mahkemenin son yıllarda aşırı iş yükü ile uğraşmak zorunda kaldığı herkes tarafından bilinen bir gerçektir. (')Yargıtayın internet sayfasında yer alan 2009 verilerine göre, ceza dairelerine 279.725 dosya gelmiş, geçen yıllardan devreden 242.547 dosya ile birlikte toplam 522.272; hukuk dairelerine 364.595 dosya gelmiş, geçen yıllardan devreden 120.156 dosya ile birlikte 484.751 dosyaya ulaşılmıştır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına 296.338 dosya gelmiş ve geçen yıllardan devreden 367.015 dosya ile birlikte toplam 663.353 dosya sayısına ulaşılmıştır. Bu rakamlara göre 2009 yılında dairelere ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gelen dosya sayısı 940.658'dir. Önceki yıllardan devredilen ise 729.718 dosyadır. Bu durumda 2009 yılında Yargıtayın toplam bakması gereken dosya sayısı 1.670.376'dır. Davaların yüksek mahkemeler önünde sürüncemede kalması, şikâyetlere neden olmakta ve İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmeye taraf olarak adil yargılama taahhüdünde bulunmuş ülkemizin de bu duruma çare bulmasını kaçınılmaz hale getirmektedir. Diğer taraftan, Yargıtay ve Danıştay Başkanları da uzun yıllardan bu yana adli yıl açılış konuşmalarında iş yoğunluğunu gündeme getirmekte ve bu kadar yoğun iş yükü altında çalışılması sebebiyle hata yapmanın kaçınılmaz bir hal aldığını ifade etmektedirler. Yüksek mahkemelerin yapacağı hataların, toplumda adalete olan güveni zaafa uğratacağı ise şüphesizdir. Bu kadar yoğun iş yükü sebebiyle, yüksek mahkemelerde dosyaların yeterince incelenmeden sonuçlandırıldığı şeklinde bir anlayış da toplumda hâkim olmaya başlamıştır. Bu konuda resmî verilerden yola çıkılarak bir hesaplama yapıldığında da şu durum ortaya çıkmaktadır. 2009 yılına ait resmî verilere göre yıl içinde, Yargıtay ceza daireleri tarafından 218.201 dosya, hukuk daireleri tarafından 334.967 dosya karara bağlanmıştır. Yargıtayın yılda ortalama 200 gün çalıştığı dikkate alındığında, ceza dairelerinin günde 1.091 dosya, hukuk dairelerinin 1.675 dosya sonuçlandığı anlaşılmaktadır. Buna göre, Yargıtayda her bir ceza dairesinin günde ortalama 100 dosyaya baktığı, her bir hukuk dairesinin günde 80 dosyaya baktığı görülmektedir. Yargıtayda dairelerin ortalama günde 6 saat yani 360 dakika çalıştığı düşünüldüğünde; ceza dairelerinde dosya başına ortalama 3,6 dakika, hukuk dairelerinde dosya başına ortalama 4,5 dakika düştüğü ortaya çıkmaktadır. Bu konuya ilişkin olarak istatistikî bilgilere bakıldığında Yargıtayın iş yükü ile ilgili ilginç bir tabloyla karşılaşmaktadır. Örneğin; 1945 yılında 12 daireden oluşan Yargıtayda daire başına yıllık ortalama 8.450 dosya, 1959 yılında 16 dairesi bulunan Yargıtayda her bir daireye ortalama 11.300 dosya, 2008 yılında ise 32 dairesinin her birine yıllık ortalama 45.440 dosya düşmektedir. Yargıtayda daireler bu aşırı iş yükünün altından kalkabilmek için, yasal alt yapısı bulunmamasına ve kanuna uygun olmamasına rağmen, çoğu zaman iki hatta üç heyet halinde çalışmaktadır. Bu durum, Yargıtay başkanları ve üyeleri tarafından basına da yansıtılmaktadır.

Bu şekilde çalışmanın bir sonucu olarak, daire başkanı ve üyeler bir kısım dosyaların müzakeresine hiç katılmadan kararları imzalamaktadır. Resmî verilere ve yüksek yargı organlarının başkanları tarafından yapılan açıklamalar sonucu ortaya çıkan sayılara göre, bugün itibarıyla yeni iş gelmese bile Yargıtay ve Danıştayda bulunan işlerin en erken dört ' beş yıl içinde bitirilebileceği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunların yanında, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunla, bölge adliye mahkemelerinin kurulmasının ve istinaf kanun yolu incelemesinin yasal alt yapısı tamamlanmıştır. (') İstinaf kanun yolu incelemesinin yasal alt yapısı 5235 sayılı Kanunla tamamlanmış ve bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçirilmesi plânlanmaktaysa da bu mahkemelerin fiilen göreve başlama tarihinden önce temyiz edilmiş olan dosyalar bölge adliye mahkemelerine iade edilmeksizin Yargıtay tarafından karara bağlanacaktır. Ayrıca, bölge adliye mahkemeleri fiilen göreve başlamadan önce incelenmiş ve bozulmuş olup da ilk derece mahkemesine gönderilen dosyalar da istinaf kanun yoluna tâbi olmaksızın doğrudan Yargıtay tarafından sonuçlandırılacaktır. Bu itibarla, bölge adliye mahkemeleri fiilen kurulana kadar Yargıtaya gelecek olan dosya sayısı da dikkate alındığında, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçirilecek olması tek başına Yargıtayın yoğun iş yükü problemini çözmeye yetmeyecektir. Öte yandan, iş yükü probleminin çözülmesi amacıyla söz konusu yüksek mahkemelerde zaman zaman daire ve üye sayısı arttırılmıştır. En son 1994 yılında Yargıtayda bir hukuk, bir ceza olmak üzere iki, 2004 yılında ise Danıştayda bir daire kurulmuştur. Buna rağmen, Türk yargı sisteminde bugün geline nokta, ceza davaları bakımından, bazı sanıklar zamanaşımı nedeniyle cezadan kurtulmakta, bazı tutuklu dosyalarda ise bihakkın tahliye tarihi dolduğu hâlde dosyalar incelenemediğinden sanıklar ceza infaz kurumunda kalmaya devam etmektedirler. Nitekim Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2011 yılı 3 Ocak tarihi itibarıyla; cezaevlerinde toplam 55.545 tutuklu bulunmakta olup, bu sayının 21.266'sı hükmen tutuklu kişilerden oluşmaktadır. Buna göre, hükmen tutuklu oranı mevcut tutukluların yaklaşık % 38,30'unu teşkil etmektedir. Hukuk davaları bakımından ise hakkını alamayan alacaklı, işe iadesini bekleyen ve işsiz kalan işçi, boşanma davasının sonuçlanmasını yıllarca bekleyen ve yeni evlilik yapamadığı için gayriresmî birlikte yaşayıp çocuk sahibi olan insan sayısı artmaktadır. Bunların yanında, ticarî hayatı ilgilendiren davalar zamanında bitirilemediğinden ticarî hayat sekteye uğramaktadır. (') Yukarıda ayrıntılı şekilde ifade edilen hususlar da göstermektedir ki, Danıştay ve Yargıtayda daire sayısının artırılması artık ertelenemez bir zorunluluk hâline gelmiştir. Kaldı ki, iş yoğunluğu dikkate alınarak yeni daireler kurulması yönünde Yargıtayın kurumsal talebi de bulunmaktadır. Belirtilen zorunluluktan hareketle hazırlanan Tasarıyla, Yargıtayda dördü ceza ikisi hukuk olmak üzere altı yeni daire kurulmaktadır. Bugün itibarıyla, Yargıtayın kadro sayısı 250 olup, bu sayıya Birinci Başkan, iki başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcısı, Cumhuriyet Başsavcivekili gibi idarî görevlerde bulunanlar da dâhildir. (') Yapılan düzenlemeyle; yeni kurulacak dairelerle birlikte Yargıtaydaki daire sayısı 38'e yükselmekte, kadrosuna da 137 yeni üye eklenerek toplam sayının 387'ye ulaşması öngörülmektedir. Yeni üyelerle birlikte öngörülen kadro durumuna göre, gerektiği takdirde her daire 1 başkan ve 9 üye olmak üzere 10 kişiden oluşabilecektir. Öte yandan, Başkanlar Kurulunun dairelerin iş yükünü dikkate alarak bazı dairelerde daha fazla üye görevlendirmesi mümkündür. Bu durum, özellikle, üyelikte ölüm, istifa yahut başka nedenlerle boşalma halinde işi daha fazla olan dairelerde üye görevlendirilerek, verimli çalışmayı sağlayacaktır. Yeni eklenecek üyelerle birlikte dairelerin iki heyet halinde çalışması mümkün olabilecektir. (') Hazırlanan Tasarıyla, yüksek yargı organlarının önünde bekleyen dosyaların bir an önce bitirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde 'makul süre' aşıldığı gerekçesiyle ülkemizin mahkûm olmasının önüne geçilmesi ve toplumda kaybolmakta olan yargıya güvenin yeniden sağlanması suretiyle, adalet duygusunun temini ve toplumsal huzurun sağlanması amaçlanmaktadır. ' ^[9]

Gerekçede de görüldüğü gibi, Yargıtayda daire sayısının ve buna bağlı olarak da üye sayısının artırılması, iş yüküne ve iş gecikmesine bağlanmıştır. Gerekçe, adli yargı sistemini ve bu sistemdeki sorunları bütüncül olarak yakalamadığı gibi, sadece niceliksel verilere bağlı kalmakta, niteliksel ve içeriğe bağlı gerekçeleri dikkate almamaktadır. Bir temyiz mahkemesi olmakla birlikte, ilk derece mahkemesi de olan Yargıtaya, dosya yığılmasının ve dosya sayısındaki artışın tartışması da yapılmamaktadır. Esasen, adli yargıda hukuk ve ceza davalarındaki artışın nedenleri, toplumsal, sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlar ve sıkıntılar çözüme kavuşturulmak, yargının alttan gelen işyükü azaltılmak yerine mahkemeleri, yargıç ve savcılar sayısal olarak artırmanın çözüm olmayacağı bilinmekle birlikte, çözümün nicelikte aranması, gerekçeyi daha baştan çürütmektedir. Gerekçede de belirtildiği gibi yüksek mahkemelerdeki daire ve üye sayısı sürekli artma eğilimindedir. Bunun sınırı da yoktur. Anayasanın birçok maddesinde, genel olarak da 5 inci maddesinde devlete yüklenen görevler yerine getirilmeden, uyuşmazlıkların ve suç teşkil eden eylemlerin artması karşısında temel görev, mahkemeleri, yargıç ve savcılar, cezaevlerini artırmak olmamalıdır. Ne Anayasa maddelerinden ne de Anayasanın bütünlüğünden böyle bir amacın çıkarılması mümkün değildir.

Aynı zamanda birinci derece mahkeme olarak da görev yapan Yargıtay'ı, genelde yargının özelde adli yargının, yargı sisteminin, hatta hukuk sisteminin bütüncül yapısı ve sorunlarından soyutlayarak tek başına ele alıp, üye ve daire sayısında niceliksel artışa bağlı çözüm önerisi getirilmiş, yasa değişikliği dar bir amaçla sınırlandırılmıştır.

Değişikliğin, Anayasanın kuvvetler ayrılığı, hukuk devleti ve yargı bağımsızlığı ilkelerine aykırı olarak, Bakanlar Kurulu tarafından hazırlanan tasarı ile TBMM'ye sunulması, yukarıdaki değerlendirmeye birlikte ele alındığında, 'dar amacı' daha da sınırlandırmakta, hatta amacı hak arama özgürlüğü, adil yargılanma hakkı ve yargı sorunlarından kopararak, sadece yürütme organının istekleri doğrultusunda bir değişikliğe hapsetmektedir. Yargıdaki yapılanma, adeta yürütme organının isteklerine bağlanmaktadır.

Hukuk devletinde yasalar, kişisel amaçlarla çıkarılamayacağı gibi, bir partinin siyasal amaçları için de çıkarılamazlar. Söz konusu yasalar, kuvvetler ayrılığı ilkesine göre düzenlenmesi gereken ve yürütmeden bağımsız olması gereken bağımsız yargı ile ilgiliyse, anayasal amaç denetimi daha da önem kazanır. Yasaların Anayasaya uygunluk denetiminde amaç unsuru, 'yasanın nihaî unsuru'dur. Yasaların hangi amaçlarla yapılacağı Anayasada belirtilir.^[10] Yasa koyucu, belli bir sonuca ulaşmak için değişik yolların seçimini siyasi tercihlere göre yapmakla serbest olmakla birlikte, bunu yaparken anayasal ilkelere uymak zorundadır. Söz konusu olan yargıya ilişkin yasalar ise çoğunluk ilkesi de tek başına yasa değiştirmeye yetmeyecek, çoğulculuk, evrensel hukuk ve yargı bağımsızlığı ilkeleri devreye girecektir.

Saklı amaç, diğer bir deyişle başka amaçlara ulaşmak için yasal düzenleme yapmak, yasayı amaç unsuru bakımından sakatlar, anayasal anlamda yetki saptırmasına neden olur. Anayasa Mahkemesinin de belirttiği gibi, 'iptali istenen hükümle 'kapalı olarak' bir amaç güdülüp güdülmediği araştırılabilir.^[11] 'Düzenlemenin daha çok, siyasal nedenlere dayandığı durumlarda, kamu yararı olmadığı için, amaç unsuru bakımından Anayasaya uygunluk savunulamaz.'^[12]

Yasamanın takdirine bırakılmış konularda, yasa koyucu yetkisini kullanırken, 'Anayasa kuralları ile kamu yararı ve kamu düzeninin gereklerine bağlı kalmak zorundadır'.^[13] Bu bağlılık, hukuk devletinin önemli ilkelerinden 'iyiniyet ilkesine' bağlılığı da kapsar. İyiniyet

ilkesi, yasaların konuluş amacıyla birlikte, o yasaların kamuoyunca algılanış biçimini de kapsar. Yasanın iyiniyetle çıkarıldığına inanılmaması, hukuk güvenliğini de sarsar, hukuk devletine güveni alt üst eder.

Yargı, Anayasanın birçok müessesesinden farklı olarak, anayasal güvence altına alınmıştır. Adliye mahkemelerince verilen ve yasanın başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercii olan Yargıtayın da, Anayasanın 154 inci maddesine göre 'kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekilinin nitelikleri ve seçim usulleri' yasayla düzenlenirken, uyulması gereken en temel ilke 'mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esasları'dır. Hukukun genel ilkeleri, yasanın takdir yetkisinde uyulması gereken temel ilke olduğuna göre, yargı bağımsızlığı da yargıya ilişkin düzenlemelerde en temel ilkedir. Yargının sorunları ve çözüm yolları bu temel ilkeye göre şekillenmek zorundadır.

Yargıtay daire ve üyelerinin sayısının yürütme organı tarafından önerilen bir tasarı ile artırılması, yargıya ilişkin sorunların sadece bu artışa indirgenmesi saklı amacı ortaya çıkarmaktadır ki, yargı bağımsızlığı en ufak kuşkuyu ya da gizliliği kaldırmaz. 'Hukukun ana prensiplerine dayanmadan ve sadece belli bir anda hasıl olan geçici çoğunluğun sağladığı kuvvete dayanılarak çıkarılan kanunlar toplum vicdanında olumsuz tepkiler yaratır'.^[14] Oysa, anayasal yüksek yargı organlarının yapılanmasıyla ilgili değişiklik, hazırlanış ve görüşülme süreçlerinde 'bir partinin yasasına' ve bir partinin kadrolaşma girişimine dönüşmüştür.

'Kuvvetler ayrılığının çağdaş anlamı, yasama ve yürütme arasındaki ayrılıktan çok, yargı organının bu iki siyasal nitelikli organ karşısındaki bağımsızlığını ön plana çıkarmaktadır'.^[15]

Toplumumuzda ve Avrupa Birliğinde, yargı alanında devletin yapılanması bakımından üzerinde anlaşarak ve vurgulanarak yıllardır yapılması beklenenler; yargının tam anlamıyla tarafsızlığının ve bağımsızlığının sağlanması, sorunlarının bir reform paketi halinde bütünsellik içinde çözümlenmesidir. Oysa dava konusu kuralda, söz konusu amaca yönelik bir düzenleme yapılmadığı, kadrolaşmaya yönelik nicelik değişikliğiyle yetinildiği görülmektedir. Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı, bir hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur. Çağdaş çok partili parlamenter rejimlerde, iktidar partisi kanalıyla 'yasama ' yürütme' arasında yaratılan fiili bütünleşmenin 'yasama ' yürütme'nin denetimini işlemez hale getirmesi nedeniyle ortaya çıkacak denetim boşluğu karşısında, siyasi iktidarın hukuki sınırları içinde kalmasını sağlayacak tek güç, yargı olduğundan, temel yargı sorunları yerine sadece üye sayısının artırılmasına yönelik düzenleme anayasal amaca uygun düşmemektedir.

Yargının, yargı organlarının üyelerinin seçiminde yasama veya yürütmeye tanınan yetkiler nedeniyle tarafsızlığını ve bağımsızlığını yitirip, yandaş yargıya dönüşmesi; yasama ' yürütme arasındaki fiili bütünleşmeye yargının da katılması sonucunu doğuracaktır. Böylesi bir bütünleşmenin ise, demokrasinin bir totaliter rejime dönüşmesi tehlikesine yol açacağı kuşkusuzdur. Değişikliğin yasama süreci ve anayasaya uygun olmayan amacı, bu değişikliğe göre seçilen üyelerin bir 'dönemin ve partinin' adıyla anılmasına neden olacaktır ki, bu durumun yargı bağımsızlığıyla bağdaştırılması mümkün değildir.

Düzenlemede, yargı mensuplarının, hukukçuların, bilim insanlarının ve siyasi partilerin üzerinde anlaşmış olduğu bütünsel çözüm yer almadığı gibi; toplumumuzda oluşmuş hiçbir ortak beklenti de karşılanmamıştır. Bu durum, söz konusu değişikliğin kamu yararına değil, birtakım öznel amaçlara yönelik olarak gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır. Daire

sayısındaki ve buna bağılı olarak üye sayısındaki artış, madde gerekçesinde iş yüküne bağlanmasına karşın, söz konusu artış oranı hiçbir somut, bilimsel, iddia edilen sorunları çözme konusunda gerekli ve elverişli bir gerekçeye bağlanmamıştır, ölçülü de değildir. Bu gerekçesizlik, haklı olarak sayısal artışın, mevcut sayının çoğunluğunu ele geçirme şeklinde değerlendirilmesine neden olmuştur ki, yasal düzenlemelerden bu şekilde kuşku duyulması dahi hukuk devleti ve yargı bağımsızlığı yönlerinden kabul edilemez.

Hukuk devletinin yapıcı unsurları, tüm ilkeleriyle yaşama geçirilmeden, hukuk devletinden de söz edilemez. Bu unsurlar, Devletin hukuka ve demokratik bir anayasaya uygunluğunu sağlayan ilke ve kurallar, bu uygunluğu pekiştirecek yargı denetimi, bu mekanizmanın etkin işleyişi için gerekli olan yargı bağımsızlığı ve adil yargılanma ilkesinin getirdiği güvencelerdir.^[16] Yasalar yapılırken bu ilkelere uyulması gerekir. Yargı bağımsızlığı, hukuk devletinin ön koşullarından biri olduğuna göre, bu bağımsızlığı zedeleyecek her türlü işlem evrensel hukuk ilkelerine ve Anayasaya aykırılık oluşturur.

Öte yandan, değişik 5 inci maddedeki, her dairede 'yeteri kadar üye' bulunacağına ilişkin düzenleme de bu dava dilekçesinin III- İptal İsteminin Gerekçesi bölümünün yukarıda (b) bölümünde belirtilen gerekçelerle hukuk devleti ve yasallık ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 6110 Sayılı Kanunun 7 inci maddesiyle değişik, 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesi Anayasanın 2 nci ve 154 üncü maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

g- 6110 Sayılı Kanunun 8 inci Maddesiyle Değişik, 2797 Sayılı Yargıtay Kanununun 14 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının '*Hukuk daireleri ile ceza daireleri kendi aralarında işbölümü esasına göre çalışır. Özel kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, dairelerin arasındaki işbölümü karar tasarısı aşağıdaki esaslar uyarınca, Başkanlar Kurulu tarafından hazırlanır. Hazırlanan işbölümü karar tasarısı, toplantı tarihinden yedi gün önce ilân edilmek kaydıyla Büyük Genel Kurulun onayına sunulur. Büyük Genel Kurul, işbölümü karar tasarısını aynen onaylayabileceği gibi üye tam sayısının en az üçte birinin teklifi üzerine değiştirerek de onaylayabilir*' Bölümünün Anayasaya Aykırılığı

6110 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile değiştirilen 2797 sayılı Yargıtay Yasasının 14 üncü maddesinde, Yargıtay Dairelerinin görevlerinin yasa ile belirlenmesi uygulaması terk edilmekte, hangi dairenin hangi işe bakacağı konusunu karara bağlama görevi, Yargıtay Başkanlar Kurulu ve Büyük Genel Kuruluna verilmektedir.

2797 sayılı Yasanın 6110 sayılı Yasayla değişik 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının, '*Hukuk daireleri ile ceza daireleri kendi aralarında işbölümü esasına göre çalışır. Özel kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, dairelerin arasındaki işbölümü karar tasarısı aşağıdaki esaslar uyarınca, Başkanlar Kurulu tarafından hazırlanır. Hazırlanan işbölümü karar tasarısı, toplantı tarihinden yedi gün önce ilân edilmek kaydıyla Büyük Genel Kurulun onayına sunulur. Büyük Genel Kurul, işbölümü karar tasarısını aynen onaylayabileceği gibi üye tam sayısının en az üçte birinin teklifi üzerine değiştirerek de onaylayabilir*' bölümü, bu dava dilekçesinin III- İptal İsteminin Gerekçesi bölümünün, yukarıda (d) bölümünde belirtilen gerekçelerle ve bu gerekçeler içinde Anayasanın 155 inci maddesi için ileri sürülenlerin Anayasanın 154 üncü maddesi için de geçerli olduğundan hareketle, Anayasanın 2 nci, 37 nci, 142 nci ve 154 üncü maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

h- 6110 Sayılı Kanunun 9 uncu Maddesiyle Değişik, 2797 Sayılı Kanunun 40 ıncı Maddesinin Birinci Fıkrasının, *'Üye sayısının yeterli olması halinde birden fazla heyet oluşturulabilir. Bu durumda, oluşturulan diğer heyetlere, heyette yer alan en kıdemli üye başkanlık eder'* Şeklindeki İkinci ve Üçüncü Tümcelerinin Anayasaya Aykırılığı

2797 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin değişik birinci fıkrasında, *'Daireler heyet hâlinde çalışır, heyet bir başkan ve dört üyenin katılımıyla toplanır. Üye sayısının yeterli olması halinde birden fazla heyet oluşturulabilir. Bu durumda, oluşturulan diğer heyetlere, heyette yer alan en kıdemli üye başkanlık eder. Heyetler işi müzakere eder ve salt çoğunlukla karar verirler. Müzakereler gizli cereyan eder'* denilmiştir.

Fıkranın değişiklikten önceki şekli, *'Daireler bir başkan ve dört üyenin katılımıyla toplanır; işi müzakere eder ve çoğunluk ile karar verirler. Müzakereler gizli cereyan eder'* şeklinde iken, yapılan değişikliğe göre daireler bir başkan ve dört üyenin katılımıyla toplanıp, salt çoğunlukla karar verecektir. *Üye sayısının yeterli olması halinde birden fazla heyet oluşturulabilecek, Bu durumda, oluşturulan diğer heyetlere, heyette yer alan en kıdemli üye başkanlık edecektir.*

Anayasanın 154 üncü maddesinin son fıkrasında, Yargıtayın, kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyelerinin nitelikleri ve seçim usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir denilmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında da daire başkanlarının Yargıtay Genel Kurulunca seçim biçimi gösterilmiştir. Böylece her iki fıkarda sayılan hususlar, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esasını gereği olarak anayasal ve yasal güvence altına alınmıştır.

'Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri belirliliktir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadın, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Yasa kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. Öngörülebilirlik şartı olarak nitelendirilen bu ilkeye göre yasanın uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır. Belirlilik, kişilerin hukuk güvenliğini korumakla birlikte idarede istikrarı da sağlar.' (AYMK., 17.04.2008 günlü, E.2005/5, K.2008/93).

Dava konusu kuralların yer aldığı birinci fıkranın ikinci tümcesinde, üye sayısının yeterli olması halinde birden fazla heyet oluşturulabileceği belirtilerek, soyut ve belirsiz bir düzenleme yapılmış, yargılama yapacak heyet tamamıyla soyut ve belirsiz üye sayısına bağlanmıştır. Sayısal yeterlilik yargılamayı yapacak heyetin yasayla oluşturulduğu anlamına gelmez.

Aynı dairede birden fazla heyetin çalışması, yargılama ve içtihat birliği yönlerinden de sorunlar yaratacak, aynı dairede aynı konuda farklı kararların ortaya çıkmasına neden olacaktır. Kuralda bu konuda önlem de alınmamıştır. Yargının kendi içinde alacağı önlemlerden söz edilebilirse de, yasal güvenceyle belirlenmeyen ve öngörülemeyen bu önlemlerin yargılamayı geciktireceği, bunun da dava konusu düzenlemenin gerekçesiyle ters düşeceği kuşkusuzdur. Aynı dairenin birbirinden kopuk iki heyetle çalışması, farklı içtihatların oluşmasıyla birlikte, çalışma düzeninin de bozulmasına neden olacaktır.

Öte yandan, fıkranın üçüncü tümcesinde, Anayasanın 154 üncü maddesinde yer almayan 'heyet başkanı'na yer verilmiştir. Anayasanın 154 üncü maddesine göre daire başkanının seçimle gelmesi gerekir. Seçilmemiş fiili başkan yaratılması ve bu başkana seçimle gelen başkan yetkilerinin verilmesi Anayasaya aykırılık oluşturur.

Açıklanan nedenlerle, 6110 sayılı Yasanın 9 uncu maddesiyle değişik 2797 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının, 'Üye sayısının yeterli olması halinde birden fazla heyet oluşturulabilir. Bu durumda, oluşturulan diğer heyetlere, heyette yer alan en kıdemli üye başkanlık eder' şeklindeki ikinci ve üçüncü tümceleri Anayasanın 2 nci ve 154 üncü maddelerine aykırı olup iptalleri gerekmektedir.

i- 6110 Sayılı Kanunun 10 uncu Maddesiyle 2797 Sayılı Kanuna 53 üncü Maddeden Sonra Gelmek Üzere Eklenen 53/A Maddesinin İkinci Fıkrasının (a) Bendinde Yer Alan " *ilk derece ve bölge adliye mahkemeleri bilişim sistemiyle koordineli olarak* " Bölümünün Anayasaya Aykırılığı

6110 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle 2797 sayılı Kanuna 53 üncü maddeden sonra gelmek üzere eklenen 53/A maddesinde, Yargıtay Birinci Başkanlığına bağlı olarak görev yapan ve bir müdür yönetiminde yeteri kadar şef, mühendis, programcı, çözümleyici, bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni ile teknisyenden oluşan Bilgi İşlem Merkezi kurulması öngörülmüştür. Maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde, 'Yargıtay Başkanlığında bilgi işlem sistemini ilk derece ve bölge adliye mahkemeleri bilişim sistemiyle koordineli olarak kurmak', Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

Anayasanın 154 üncü maddesinin son fıkrasında, Yargıtayın kuruluş ve işleyişinin 'mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre' kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

Yargı fonksiyonunun doğrudan doğruya adaletin gerçekleştirilmesi amacına yönelik niteliği ve hukuki uyumsuzlukları kesin olarak çözme özelliği, bu fonksiyonu yerine getiren devlet organlarının da daha güvenceli hale getirilmesini zorunlu kılmış böylece yargı organının, yasama ve yürütme organları karşısında bağımsızlığı ilkesi kabul edilirken yargı fonksiyonunu yerine getiren hakimlerin de diğer kamu görevlilerinden daha güvenceli bir statüye kavuşturulmaları benimsenmiştir. Yargı bağımsızlığı ve hakimlik güvencesi, yargılama görevinin her türlü baskıdan uzak olarak yerine getirilmesi amacını güder.

İlk derece adliye mahkemelerinin bilişim sistemi, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi'ne (UYAP) bağlı olarak çalışmaktadır. UYAP, Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı, bağlı ve ilgili kuruluşlar ve Yüksek Yargı Organları arasında etkin bilgi, belge ve iş akışını sağlamak, Cumhuriyet başsavcılıkları, mahkemeler ve icra dairelerinde tutulan kayıt ve belgelerin ortak veritabanında saklanarak, yapılan işlemlerin bilgisayar aracılığı ile yürütülerek, yargılama faaliyetlerinin ve temyiz edilen davalara ilişkin bilgileri üst dereceli mahkemelere göndermek,

bu birimler tarafından derlenmiş ya da derlenecek hukuki mevzuatı, içtihatları, bilimsel yayınları, ülkemizin taraf olduğu uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan düzenlemeleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını, yabancı mahkeme kararlarını ve gerekli görülecek diğer hususları değerlendirerek elektronik ortama aktarmak sureti ile kullanıcıların hizmetine sunmak, gibi işlemlerin karar destek sistemine sahip ve iletişim yeteneği bulunan yazılımlar ile gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla kurulmuş 'adli bilgi sistemi'dir.

UYAP yönetimi ve bilişim ağı alt yapısı Adalet Bakanlığı, diğer anlatımla yürütme organı tarafından yürütülmektedir. 2992 sayılı 'Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'a 15.05.2001 tarih ve 4674 sayılı Yasanın 7 nci maddesi ile 22/A maddesi eklenmek suretiyle Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı kurulmuştur.

UYAP Bilgi Sisteminde tutulan bilgi ve belgelerin yargı bağımsızlığına, kişisel verilerin korunması kurallarına uygun olarak, güvenli bir ortamda, değiştirilemeyecek bir şekilde saklanması ve sistemin her türlü saldırılara karşı korunması da Adalet Bakanlığı Bilgi Dairesi Başkanlığı bünyesinde oluşturulan özel bilgi güvenliği birimi tarafından yapılmaktadır.^[17] Sistem, her ne kadar yargı bağımsızlığıyla ilgili güvencelere sahip olsa da bu güvenceler dahi yürütme organı tarafından yerine getirilmektedir. Diğer bir anlatımla, UYAP'ın beyni, yürütme organının yönetimindedir.

UYAP'ın bu yapısıyla, yürütme erkinin, ne kadar güvenceli sistem kurulursa kurulsun, yargısal faaliyeti kolaylaştırmaktan öte, yargı yetkisinin kullanılmasına müdahale etmesi olanaklıdır. Bu müdahalenin yapılabilirliği kuşkusuz bile anayasal güvence altındaki yargı bağımsızlığının ihlali için yeterlidir. Alt sistemlerin kurulması, teknolojik önlemlerin alınması, uygulamada yargı bağımsızlığına müdahale edilmemesi gibi gerekçeler, Anayasanın güvencesi altında olan yargı bağımsızlığı ilkesinin ihlalini engelleyemez. UYAP sisteminin yürütme organı tarafından yönetiliyor olması, sistemdeki tüm verilerin, bilgilerin ve belgelerin, böylece bağımsız yargının, karar dahil tüm işlemlerinin Adalet Bakanlığı'nın erişimine ve ulaşımına açık olması tek başına Anayasanın yargı bağımsızlığının ihlali için yeterlidir.

Anayasa uygunluk bakımından yapılması gereken, ilk derece ve bölge adliye mahkemelerini, yürütme organının yönetimindeki UYAP sisteminden kurtarmak ve yargı bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına uygun bilişim sistemi kurmak iken, Yargıtayı UYAP bilişim sistemiyle koordineli hale getirmek Anayasanın yargı bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına uygun düşmez.

Açıklanan nedenlerle, 6110 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle 2797 sayılı Kanuna 53 üncü maddeden sonra gelmek üzere eklenen 53/A maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan " ilk derece ve bölge adliye mahkemeleri bilişim sistemiyle koordineli olarak " bölümü Anayasanın 154 üncü maddesine aykırı olup iptali gerekmektedir.

j- 6110 Sayılı Kanunun 11 inci Maddesinde Yer Alan " (2) sayılı listede yer alan kadrolar ise ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Danıştay Başkanlığına ait bölümüne " Sözcükleri ile " (4) sayılı listede yer alan kadrolar ise ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Yargıtay Başkanlığına ait bölümüne " Sözcüklerinin ve Bu Sözcüklere Bağlı Olarak 6110 Sayılı Kanuna Ekli (2) ve (4) Sayılı Listelerin Anayasaya Aykırılığı

6110 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle, bu Kanuna ekli (2) ve (4) sayılı listelerde, daire başkanı, üye, savcı ve tetkik hakiminden oluşan 'meslek mensupları' kadroları ihdas edilerek Danıştay Başkanlığı ve Yargıtay Başkanlığı bölümlerine eklemeler yapılmıştır.

Buna göre, Danıştaya, daire başkanı, üye, savcı ve tetkik hakimi olarak 141, Yargıtaya daire başkanı ve üye olarak 137 kadro ihdas edilmiştir.

6110 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde yer alan "(2) sayılı listede yer alan kadrolar ise ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Danıştay Başkanlığına ait bölümüne " sözcükleri ile "(4) sayılı listede yer alan kadrolar ise ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Yargıtay Başkanlığına ait bölümüne " sözcükleri ve bu sözcüklere bağlı olarak 6110 sayılı Kanuna ekli (2) ve (4) sayılı listeler, bu dava dilekçesinin III- İptal İsteminin Gerekçesi bölümünün, yukarıda (a) ve (f) bölümlerinde belirtilen gerekçelerle, Anayasanın 2 nci, 154 üncü ve 155 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

k- 6110 Sayılı Kanunun 12 nci Maddesiyle 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa 93 üncü Maddeden Sonra Gelmek Üzere Eklenen 93/A Maddesinin Birinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

6110 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa 93 üncü maddeden sonra gelmek üzere 'tazminat davaları' başlığı altında 93/A maddesi eklenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasına göre, 'hâkim ve savcılarının bir soruşturma, kovuşturma veya davayla ilgili olarak yaptıkları işlem, yürüttükleri faaliyet veya verdikleri her türlü kararlar nedeniyle', ancak 'Devlet aleyhine' tazminat davası açılabilir. Böylece, soruşturma, kovuşturma veya davayla ilgili olarak yaptıkları işlem, yürüttükleri faaliyet veya verdikleri her türlü kararlar nedeniyle, ilgili hâkim ve savcılar aleyhine tazminat davası açılması yolu kapatılmış, Tazminat davasının ancak Devlet aleyhine açılabilmesi öngörülmüştür.

Birinci fıkranın (b) bendinde de 'kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk sebeplerine dayanılarak da olsa hâkim veya savcı aleyhine tazminat davası' açılmayacağı belirtilmiştir.

93/A maddesinin devam eden fıkralarında ise dava açma süreleri, rücu, sınırlamaların uygulanmaması, tazminat ve rücu davalarında uygulanacak usul hükümleri ile bu maddenin uygulanacağı yüksek mahkeme meslek mensupları ve müfettişlere yer verilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasıyla getirilen düzenleme haksız fiilde bulunduğu iddia edileni muhatap almamakta, husumetin tarafını değiştirmektedir. Düzenleme, tazminat müessesesinin amacına da uygun değildir. Tazminatın amacı, zarara uğrayan kişinin maddi ve/veya manevi yönden tatmin edilmesidir. Ancak bunu, belli bir miktar paranın alınması gibi bir sonuca bağlamamak gerekir. Zarara uğrayan, ancak zarar verene karşı dava açıp kazandığı takdirde, diğer bir anlatımla tazminatı devletten ya da başkasından almak yerine doğrudan zarar verenden aldığı takdirde maddi ve manevi yönden tatmin edilmiş olur.

Anayasanın 2 nci maddesinde, Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren,

konulan kurallarda adalet ve hakkaniyet ölçülerini göz önünde tutan, hakların elde edilmesini kolaylaştıran ve hak arama özgürlüğünün önündeki engelleri kaldıran devlettir.

Anayasanın 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında '*herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir*' kuralı yer almaktadır. Anayasada bu özgürlüğün herhangi bir nedenle sınırlanacağına dair hüküm de bulunmamaktadır.

Hak arama özgürlüğü, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biri olmakla birlikte aynı zamanda toplumsal barışı güçlendiren, bireyin adaleti bulma, hakkı olanı elde etme, haksızlığı önleme uğraşının da aracıdır. Anayasanın 36 ncı maddesinde ifade edilen hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkı, sadece yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunmada bulunma hakkını değil, yargılama sonunda hakkı olanı elde etmeyi de kapsayan bir haktır. Davacı, muhatabı olan davalıya karşı dava açamaz ise ya da bu hak sınırlandırılır ise hukuk devleti ilkesiyle birlikte, hak arama hürriyeti de ihlal edilmiş olur.

Dava kişisel olduğu halde, davalı olacak tarafın yasayla değiştirilerek, Anayasa ve yasalarla verilen yetkilerle gücü elinde tutan devletin taraf olarak gösterilmesi de hukuk devleti ilkesine ve hak arama özgürlüğüne aykırı olacağı gibi, adil yargılanma hakkını ihlal edecek niteliktedir. Rücu hakkının bulunması, bu aykırılık ve ihlali ortadan kaldırmaz. Hak arama özgürlüğü, önce sınırlandırılıp sonra verilebilecek özgürlükler arasında da değildir. Zarara uğrayan kişilerin kendilerine zarar verenler aleyhine tazminat davası açamaması, Anayasanın 36 ncı maddesi karşısında kabul edilemez.

Dava açma hakkının koşullarından biri, davanın taraflarıdır. Taraflar arasında, hakkın doğum ve varlığı bakımından bir uyumsuzluk var iken, davalı tarafın yasayla değiştirilmesi Anayasa ihlalidir. Kişisel husumete rağmen, davanın sorumlu yerine Devlete açılması sonucu, yargıcın, davacının ve savunmanın asıl sorumluyu dinleme hakkı, dolayısıyla adil yargılanma hakkı da ortadan kaldırılmaktadır.

Dava, 'mahkemeden verilecek bir hükümle, bir iddia üzerinde hukuki korumanın sağlanması dileği'; diğer bir anlatımla, 'bir hakkın inkar edilmesi ve ihlal olunması halinde mahkemeye başvurularak hakkın korunmasını istemek'tir. 'Davadan söz edilebilmesi için, taraflar arasında hakkın doğum ve varlığı bakımından bir uyumsuzluğun bulunması icap eder'. Davanın temelinde bir çekişme (ihtilaf, niza) vardır. Çekişme, bir ilişkinin tarafları arasında, o ilişkiden doğan hak ve yükümlülüklerin neler olduğu konusundaki anlayış ve çıkar ayrımından doğar. Taraflar, ilişkiyi oluşturan maddi olguları birbirinden farklı biçimde niteleyebilirler.^[18]

Mahkemeye erişim hakkı, herkesin medeni hak ve yükümlülüklerine ilişkin tüm iddialarını mahkeme önüne getirmesi hakkının güvence altına alınmasıdır. Mahkemeye etkili erişim sağlanmaksızın hakkaniyete uygun, aleni bir yargılamadan, kişinin mahkemece dinlenmesinden ve adil olarak yargılanmasından söz edilemez. Mahkemeye başvurma hakkı, sadece 'hukuken öngörülen' sınırlamaların değil, 'fiilen öngörülen' sınırlamaların da kaldırılmasını gerekli kılar.

Öte yandan, maddenin rücu ile ilgili maddesinde de Devletin, ödediği tazminattan dolayı, tazminat davasına konu işlem, faaliyet veya kararla ilgili olarak görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkim veya savcıya rücu etmesi öngörülmüş olmakla, rücu da sınırlanmaktadır. Kamu hizmeti görevlilerinin hukuka aykırı

eylem ve işlemlerinden ve kendi kusurlarından doğan zararı toplum ödemek zorunda da değildir. Kaldı ki, yargı bağımsız ise yargı mensuplarına karşı kişisel dava açma yolunun da kapatılmaması gerekir.

93/A maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki, kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk sebeplerine dayanılarak da olsa hâkim veya savcı aleyhine tazminat davası açılmaması hükmü de 36 ncı maddenin açıkça ihlalidir.

Dava konusu fıkra ile hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkı yönlerinden ayrıcalıklı bir sınıf yaratılmaktadır ki, bu durum, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin ayrımcılık yasağı getiren 14 üncü maddesi ile Anayasanın kanun önünde eşitlik ilkesini düzenleyen 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır.

Açıklanan nedenlerle, 6110 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle 2802 sayılı Kanuna 93 üncü maddeden sonra gelmek üzere eklenen 93/A maddesinin;

'Hâkim ve savcıların bir soruşturma, kovuşturma veya davayla ilgili olarak yaptıkları işlem, yürüttükleri faaliyet veya verdikleri her türlü kararlar nedeniyle:

a) Ancak Devlet aleyhine tazminat davası açılabilir.

b) Kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk sebeplerine dayanılarak da olsa hâkim veya savcı aleyhine tazminat davası açılmaz.'

Şeklindeki birinci fıkrası Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 36 ncı maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

1- 6110 Sayılı Kanunun 14 üncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendiyle Değiştirilen, 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 573 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının Birinci Tümcesinin Anayasaya Aykırılığı

6110 sayılı Kanunun (1) numaralı fıkrasının (a) bendiyle, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 573 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi 'Hâkimlerin yargılama faaliyetlerinden dolayı aşağıdaki sebeplere dayanılarak Devlet aleyhine tazminat davası açılabilir' şeklinde değiştirilmiştir. Böylece, 573 üncü maddede yazılı sebeplere dayanılarak 'hakim ve icra reisi' aleyhine tazminat davası açılması engellenmiş ve söz konusu davanın Devlet aleyhine açılması öngörülmüştür.

6110 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendiyle değiştirilen, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 573 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi, bu dava dilekçesinin III- İptal İsteminin Gerekçesi bölümünün, yukarıda (k) bölümünde belirtilen gerekçelerle, Anayasanın 2 nci ve 36 ncı maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

m- 6110 Sayılı Kanunun Geçici 1 inci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

Geçici 1 inci maddenin (1) numaralı fıkrasında, 6110 sayılı Yasa ile Danıştay ve Yargıtay yasalarında yapılan değişikliklere bağlı olarak, Danıştay Başkanlık Kurulu ile

Yargıtay Başkanlar Kurulunun, bu Kanunla ihdas edilen üye kadrolarına seçim yapılmasından ve dairelerde çalışacak üyelerin belirlenmesinden itibaren bir ay içinde toplanarak daireler arasındaki işbölümüne ilişkin karar tasarısını hazırlayacağı, Danıştayda Genel Kurulun ve Yargıtayda Büyük Genel Kurulun onayına sunacağı, Danıştayda Genel Kurulun, Yargıtayda Büyük Genel Kurulun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararları Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki işbölümüne ilişkin hükümlerin uygulanmaya devam olunacağı belirtilmiştir.

6110 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası, bu dava dilekçesinin III- İptal İsteminin Gerekçesi bölümünün, yukarıda (d) ve (g) bölümlerinde belirtilen gerekçelerle, Anayasanın 2 nci, 37 nci, 142 nci, 154 üncü ve 155 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

n- 6110 Sayılı Kanunun Geçici 1 inci Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

(3) numaralı fıkra, 6110 sayılı Kanunla Yargıtayda ihdas edilen üye kadrolarına seçim yapılmasından itibaren onbeş gün içinde Birinci Başkanlık Kurulunun yeniden belirleneceği, üyelerin hangi dairelerde görev yapacağını, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde tutarak, oluşturulan yeni Başkanlık Kurulunun belirleyeceği belirtilmiştir.

Anayasanın 154 üncü maddesinin son fıkrasında Yargıtayın kuruluşu ve işleyişinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu iki yıl için seçilmiştir. Kurulun görev süresi tamamlanmadan, Kurula kanunla son verilmesi ve yeniden seçim yapılması hukuk devletinin ve yasallığın en önemli öğelerinden olan hukuk güvenliğini sarsıcı niteliktedir. Hukuk devletinde, hukuk güvenliğinin sağlanabilmesi için hukuki işlemlerin sonuçlarının öngörülebilir olması gerekir.

Mahkemelerin bağımsızlığı ve yargıçlık güvencesi esaslarına göre ve de Yargıtayın işleyişi çerçevesinde, iki yıllık süre için seçilen anılan Kurulun görevinin, Yasa ile sona erdirilerek, yeniden seçim yapılmasının öngörülmesi, Anayasanın 2 nci ve 154 üncü maddelerine aykırılık oluşturacaktır.

2797 sayılı Yasa'nın 18 inci maddesinde Birinci Başkanlık Kurulu'nun görevleri arasında; yeni gelen üyelerin yerlerini, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını gözönünde tutarak belli etmek ve zorunlu hallerde daire başkanı ve üyelerin dairelerini değiştirmek konuları sayılmıştır. Burada 'yeni gelen' vurgusu oldukça önemlidir. Yeni geldiğinde dairesi belirlenen ve bu dairede çalışmaya başlayan bir üyenin kendi isteği olmadıkça, dairesi değiştirilememektedir. Bu önemli bir güvencedir ve Anayasanın 154/son maddesinin zorunlu sonucudur. Söz konusu maddenin ikinci fıkrası ise, uygulamada '*istek koşulu*' çerçevesinde, yargıç güvencesi gözetilerek uygulanmaktadır. Bu madde varlığını ve yürürlüğünü sürdürürken, yeni seçilen üyelerin de yine anılan 18 inci maddesinin ilk fıkrası çerçevesinde dairesi belirlendikten sonra, halen görevli olan Birinci Başkanlık Kurulu ortadan kaldırılarak, yeni baştan belirlenen Birinci Başkanlık Kuruluna, Yargıtayın yeni gelen üyeleri de dahil olmak üzere, mevcut üyelerini de içine alacak biçimde, istek koşulu aranmadan dairelerinin değiştirilebilmesi yetkisi tanınması, Yargıtaydaki işleri hızlandırma amaçlı değil, siyasi iktidarın arzusuna uygun Yargıtay Daireleri oluşturmak içindir. Aksine böyle bir tabloda, tüm üyelerin daha önce de bakmadığı işlere de bakabilecek yeni dairelerde görevlendirilmeleri,

işleri ciddi biçimde aksatacaktır. Bu yolla, tüm dairelerin üye yapıları yeni baştan düzenlenmiş olmaktadır.

Birinci Başkanlık Kurulu'na tanınan bu denli kuşatıcı ve bütünsel bir yetki, yüksek mahkemenin bağımsızlığı ile bağdaşmayacak biçimde, Birinci Başkanlık Kurulu vesayetinde bir Yargıtay ortaya çıkaracaktır. Yapılan değişiklikler, Yargıtay'ın kurumsal kimliğini geliştiren, bağımsızlık ve güvencesini artıran değil, aksine müdahale niteliğinde değişikliklerdir.

Yukarıda ve bu dava dilekçesinin III- İptal İsteminin Gerekçesi bölümünün, (g) bölümünde belirtilen gerekçelerle, 6110 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (3) numaralı fıkrası, Anayasanın 2 nci, 37 nci, 142 nci ve 154 üncü maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

o- Geçici 2 nci Maddesinin, (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendinde Yer Alan " *Devlet aleyhine* "Sözcükleri ile (2) ve (3) Numaralı Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

Geçici 2 nci maddeyle, 6110 sayılı Kanunun 12 nci ve 14 üncü maddeleriyle 2802 ve 1086 sayılı yasalarda yapılan değişikliklere koşut olarak düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre:

(1) numaralı fıkroda, 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu yürürlüğe girinceye kadar, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 573 üncü maddesindeki sebeplere dayanılarak açılacak tazminat ve rücu davalarında;

Hâkimlerin bir soruşturma, kovuşturma veya davayla ilgili olarak yaptıkları işlem, yürüttükleri faaliyet veya verdikleri her türlü kararlar nedeniyle Devlet aleyhine açılan tazminat davası, Yargıtay ilgili hukuk dairesinde; Yargıtay Başkan ve üyeleri ile kanunen onlarla aynı konumda olanların fiil ve kararlarından dolayı Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda açılacak ve ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülecektir. Yargıtay ilgili hukuk dairesinin tazminat davası sonucunda vermiş olduğu kararlara ilişkin temyiz incelemesi Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca; bu Kurulun ilk derece mahkemesi sıfatıyla tazminat davası sonucunda vermiş olduğu kararlara ilişkin temyiz incelemesi ise Yargıtay Büyük Genel Kurulunca yapılacaktır. Devletin sorumlu hâkime karşı açacağı rücu davası, tazminat davasını karara bağlamış olan mahkemede görülecek ve bu davalar ilgili hâkime resen ihbar edilecektir. Fıkroda, 6100 sayılı Yasa yürürlüğe girene kadar, ilgili yargıçlar aleyhine açılması gerekirken Devlet aleyhine açılması öngörülen tazminat ve rücu davalarının usulleri düzenlenmiştir.

(2) numaralı fıkroda, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa 6110 sayılı Kanunla eklenen 93/A maddesi ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bu Kanunla değiştirilen 573 üncü maddesi hükümlerinin, 6110 sayılı Kanun yürürlüğe girdiği tarihte; görülmekte olan davalar, kesinleşmemiş hükümler, miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna gidilemediği için kesinleşen hükümler bakımından da uygulanacağı belirtilmiştir. Böylece, ilgili yargıçlar aleyhine açılan davalara müdahale edilmiş, açılmış ve görülmekte olan davaların tarafları değiştirilerek bu davaların Devlet aleyhine devam olunacağı kuralı getirilmiştir.

(3) numaralı fıkroda 6110 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna başvurulamayan hükümler için de, 6110 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki hafta içinde temyiz veya karar düzeltme yoluna başvurulabilme yolu açılmıştır. Bu fıkra uyarınca yapılan kanun yolu

başvuruları üzerine verilen kararlar, tahsil edilmiş tazminat bedelinin geri istenmesi hakkını doğurmamaktadır.

Yasa koyucu, yukarıda III- İptal İsteminin Gerekçesi bölümünün (k) ve (l) bölümlerinde belirtildiği gibibir yandan, kişilere karşı açılması gereken tazminat davasının Devlet aleyhine açılmasını öngörürken ve bu davaya ilişkin usulleri belirlerken, diğer yandan sonradan çıkardığı kanunla görülmekte olan bir davanın taraflarını değiştirmiştir. Davacı dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan kanun hükümlerine uygun olarak kendisine karşı sorumlu olan kişiye karşı davasını açtığı halde bu davaya müdahale edilmiş, yürürlükte bulunan kanun hükümlerine güvenerek dava açan kişilerin bu güvenleri korunmamış, daha sonra yürürlüğe giren bir kanunla bu güvene aykırı düzenlemeler getirilmiştir. Öte yandan, Kanundaki bu düzenleme ile kanun koyucu kesinleşmiş bir mahkeme kararına müdahale etmektedir. Kesinleşmiş kararlar taraflardan biri lehine kazanılmış hak oluşmuştur.

Hukuk devletinde kişilerin, yasaların onları nasıl etkileyeceğini önceden bilmeleri gerektiği, hukuki öngörülebilirliğin, kişilerin meşru beklentilerinin korunması olduğu açıktır. Hukuki güvenliği ortadan kaldıran bu düzenleme, aynı zamanda yasayla elde edilmiş bir dava hakkını 'geriye yürüme yoluyla' kişilerin elinden aldığından, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Anayasaya uygun bir kanun yürürlükte iken bu kanun hükmüne göre kazanılmış haklar sonradan çıkan kanunla ihlal edilemez, ortadan kaldırılamaz. Bilindiği üzere evrensel hukuk genel ilkelerine, Anayasamıza ve Anayasa Mahkemesi kararlarına, mevcut kanunlara göre, her kanun yürürlüğe girdikten sonraki olaylara uygulanmaktadır. Kural olarak kanun koyucunun yasama tasarrufları geriye dönük uygulanmaz. Anayasa Mahkemesinin 07.02.2008 tarih ve E.2005/128, K.2008/54 sayılı kararında da açıkça belirtildiği üzere ilke olarak 'kanunlar yürürlük tarihinden sonraki olay, işlem ve eylemlere uygulanmak üzere çıkarılır ve daha önceki olay, işlem ve eylemler kanunun etki alanı dışında kalır. Sonrada yürürlüğe giren kanunların daha önceki ve kesinleşmiş hukuksal durumlara etkili olmaması hukukun genel ilkelerindendir.' Aynı kararda 'daha önce tesis edilmiş olan işlemlerin doğurduğu hukuki sonuçları ortadan kaldıracak şekilde yasama tasarrufunda bulunulması hukuk güvenliği ilkesine aykırıdır' denilmekle bu durumun açıkça hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu hüküm altına alınmıştır.

Kanundaki bu düzenlemeyle, birebir davaların içeriğine girilmemiş gibi gözükse bile, devam etmekte olan davalarla ve özellikle de bu davaların taraflarıyla ilgili olarak TBMM'nde görüşme yapılmıştır. Bu durum açıkça Anayasanın 138 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan 'görülenekte olan dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz' hükmünün ihlali niteliğindedir. 138 inci maddenin son fıkrasına göre, yasama ve yürütme organları ile idare mahkeme kararlarına uymak zorundadır. Bu organlar (yasama ve yürütme) ve idare mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

Görülenekte olan davaların taraflarının yasayla değiştirilmesi, usul değişikliği olarak da kabul edilemez. Görülenekte olan davalara ve kesinleşmiş kararlara yasama organının müdahale ederek değiştirmesi, kesinleşen kararlara karşı temyiz ve karar düzeltme imkanı tanıyarak geciktirmesi Anayasanın 138 inci maddesine de aykırılık oluşturur.

6110 sayılı Kanunun;

a) 12 nci maddesiyle 2802 sayılı Kanuna eklenen 93/A maddesinin birinci fıkrasının Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 36 ncı maddelerine aykırılığı,

b) 14 üncü maddesini (1) numaralı fıkrasının (a) bendiyle değişik 1086 sayılı Kanunun 573 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci tümcesinin Anayasanın 2 nci ve 36 ncı maddelerine aykırılığı,

Bu dava dilekçesinin III- İptal İsteminin Gerekçesi bölümünün, (k) ve (l) bölümlerinde belirtilen gerekçelerle, ileri sürülerek, söz konusu hükümlerin iptali istenildiğinden;

(k) ve (l) bölümlerinde ileri sürülen gerekçelerle birlikte yukarıda ileri sürülen gerekçelerle, 6110 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin, (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan " Devlet aleyhine " sözcükleri ile (2) ve (3) numaralı fıkraları, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 36 ncı ve 138 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

p- 6110 Sayılı Kanunun 16 ncı Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

'Yürütme' başlıklı 16 ncı maddede, *'Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür'* denilerek, Anayasanın 154 üncü ve 155 inci maddelerine göre 'yüksek mahkeme' olarak kurulan ve anayasal güvence altında olan Yargıtay ve Danıştayın yasalarının yürütmesi, yürütme organı içindeki bir Kurul olan Bakanlar Kuruluna bırakılmıştır. Anayasa gereğince, 'mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı' esaslarına göre kurularak görev yapan Yargıtay ve Danıştay, 'yürütme organı' içinde organlar değildir. Bu yüksek yargı organlarının yasaları da 'mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı' esaslarına göre düzenlenmesi ve yürütülmesi gerekir.

Anayasada, ne Adalet Bakanı ve Bakanlığına ne da Bakanlar Kuruluna Yargıtay ve Danıştay ile ilgili görev verilmemiştir.

Anayasanın Başlangıç'ında ve maddelerinde, 'kuvvetler ayrılığı' ilkesi benimsenmiş, 6 ncı maddesinde, Türk Milletinin egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organlar eliyle kullanacağı, hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı belirtilmiştir. Anayasanın 8 inci maddesinde tanımlanan yürütme yetkisi ve görevi, Anayasa ve Kanunlara uygun olarak kullanılacaktır. Yargı yetkisi ise 9 uncu maddeye göre, Türk Milleti adına 'bağımsız mahkemelerce' kullanılacaktır. Bağımsız mahkemeler, Anayasanın yargı bölümünde 'mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı' esasları şeklinde açılmış ve böylece Anayasanın Başlangıç'ından 2 nci maddesine, 6 ncı ve 9 uncu maddelerinden 138 ' 159 uncu maddelerine uzanan kuvvetler ayrılığı ve yargı bağımsızlığı temel ilkesi ortaya çıkmıştır.

Anayasanın 9 uncu maddesinde, yargı yetkisinin 'Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce' kullanılacağı belirtilmiş, Yargıtay ve Danıştay da 'mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı' ilkesi kapsamına ve buna bağlı olarak anayasal güvenceye alınmıştır. Anayasada Yargıtay ve Danıştaya bu özgün nitelik verilirken, yürütme organının ve Bakanlar Kurulunun görev ve yetkileri de gösterilmiştir. Bakanlar Kurulunun görev ve yetkileri Anayasa ve buna uygun yasalarla sınırlıdır. Anayasada Bakanlar Kuruluna, Yargıtay ve Danıştay Kanunlarını yürütmek, daha yerinde anlatımla, Yargıtay ve Danıştayın kuruluş, görev ve yetkileriyle, işleyişiyle ilgili görev ve yetki üstlenmek yetkisi verilmemiştir. Yasaların yürütülmesi; görev, yetki, uygulama, yönetim ve sorumlulukla bir bütündür. Nasıl, TBMM Genel Sekreterliği Teşkilat Kanununu Bakanlar Kurulu yürütemezse Yargıtay ve Danıştay

Kanunlarını da Bakanlar Kurulu yürütemez. Görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsız olan, hiçbir organ, makam, merci veya kişi tarafından emir ve talimat verilemeyen Yargıtay ve Danıştayın yasalarının Bakanlar Kurulu tarafından yürütülmesi hukuk devletiyle bağdaşmaz.

Yürütme içindeki Bakanlar Kurulu, görev ve yetkisini Türk Ulusu adına kullanmamakta, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanıp yerine getirmektedir. Bakanlar Kurulunun görev, yetki ve sorumluluk çerçevesi de Anayasa ve kanunlarla çizilmiştir. Bu çerçeve içinde, bağımsız yargı organına ilişkin olan alan ve yetki de yine Anayasada gösterilmiştir. Yüksek yargı organları, yürütme organı içinde 'idare' değildir. Ulus adına yetki kullanamayan bir organın, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kurularak görev ve yetki üstlenen Yargıtay ve Danıştayın yasalarını yürütmesi bağımsızlık ilkesini zedeler.

Açıklanan nedenlerle, 6110 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi, Yargıtay, Danıştay ve yargı yetkisi yönlerinden Anayasanın Başlangıç'ı ile 2 nci, 6 ncı, 9 uncu, 154 üncü 155 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Hukuk devletine aykırı olan, temel hak ve özgürlükleri ölçüsüzce sınırlandıran ve Anayasaya açıkça aykırı olan bir düzenlemenin, uygulanması halinde, sonradan giderilmesi olanaksız zararlara yol açacağı çok açıktır.

Öte yandan, anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın da gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağına duraksama bulunmamaktadır.

6110 Kanunun ve bu Kanunla bazı kanunlarda yapılan değişikliklerin, Anayasanın hükümlerine açıkça aykırılık taşıyan yukarıdaki kurallarının uygulamaya geçmesi durumunda, evrensel hukuk ilkeleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkeleri nedenleriyle telafisi imkansız zararlar doğacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan iptali istenen bölümlerin, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

09.02.2011 tarihli ve 6110 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

I) iptal davasıyla ilgili ilk ve esas incelemelerinde, 2949 sayılı Kanun'un 46 ncı ve 47 nci maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın reddine;

II) a- 1 inci maddesiyle değişik, 2575 sayılı Danıştay Kanununun 13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının, Anayasanın 2 nci ve 155 inci maddelerine,

b- 1 inci maddesiyle değişik, 2575 Sayılı Danıştay Kanununun 13 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci tñmcesinde yer alan " yeteri kadar üye " sözcükleri ile üçüncü ve dördüncü tñmcelerinin, Anayasanın 2 nci ve 155 inci maddelerine,

c- 2 nci maddesiyle değişik, 2575 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (3) numaralı fıkrasının birinci tñmcesinin, Anayasanın 2 nci, 141 inci ve 155 inci maddelerine,

d- 4 üncü maddesiyle değişik, 2575 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin ikinci fıkrasının, Anayasanın 2 nci, 37 nci, 142 nci ve 155 inci maddelerine,

e- 5 inci maddesiyle değişik, 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 4 üncü maddesinde yer alan " hizmetin gerektirdiği yönetmelikte belirtilen birim ve müdürlüklerden " sözcüklerinin, Anayasanın 2 nci, 7 nci ve 123 üncü maddelerine,

f- 7 nci maddesiyle değişik, 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinin, Anayasanın 2 nci ve 154 üncü maddelerine,

g- 8 inci maddesiyle değişik, 2797 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının, 'Hukuk daireleri ile ceza daireleri kendi aralarında işbölümü esasına göre çalışır. Özel kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, dairelerin arasındaki işbölümü karar tasarısı aşağıdaki esaslar uyarınca, Başkanlar Kurulu tarafından hazırlanır. Hazırlanan işbölümü karar tasarısı, toplantı tarihinden yedi gün önce ilân edilmek kaydıyla Büyük Genel Kurulun onayına sunulur. Büyük Genel Kurul, işbölümü karar tasarısını aynen onaylayabileceği gibi üye tam sayısının en az üçte birinin teklifi üzerine değiştirerek de onaylayabilir' bölümünün, Anayasanın 2 nci, 37 nci, 142 nci ve 154 üncü maddelerine,

h- 9 uncu maddesiyle değişik, 2797 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının, 'Üye sayısının yeterli olması halinde birden fazla heyet oluşturulabilir. Bu durumda, oluşturulan diğer heyetlere, heyette yer alan en kıdemli üye başkanlık eder' şeklindeki ikinci ve üçüncü tñmcelerinin, Anayasanın 2 nci ve 154 üncü maddelerine,

i- 10 uncu maddesiyle 2797 sayılı Kanuna 53 üncü maddeden sonra gelmek üzere eklenen 53/A maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan " ilk derece ve bölge adliye mahkemeleri bilişim sistemiyle koordineli olarak " bölümünün, Anayasanın 154 üncü maddesine,

j- 11 inci maddesinde yer alan " (2) sayılı listede yer alan kadrolar ise ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Danıştay Başkanlığına ait bölümüne " sözcükleri ile " (4) sayılı listede yer alan kadrolar ise ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Yargıtay Başkanlığına ait bölümüne " sözcüklerinin ve bu sözcüklere bağlı olarak 6110 sayılı Kanuna ekli (2) ve (4) sayılı listelerin, Anayasanın 2 nci, 154 üncü ve 155 inci maddelerine,

k- 12 nci maddesiyle 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa 93 üncü maddeden sonra gelmek üzere eklenen 93/A maddesinin birinci fıkrasının, Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 36 ncı maddelerine,

Esas Sayısı : 2011/29
Karar Sayısı : 2012/49

l- 14 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendiyle değiştirilen, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 573 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinin, Anayasanın 2 nci ve 36 ncı maddelerine,

m- Geçici 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının Anayasanın 2 nci, 37 nci, 142 nci, 154 üncü ve 155 inci maddelerine,

n- Geçici 1 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasının Anayasanın 2 nci, 37 nci, 142 nci ve 154 üncü maddelerine,

o- Geçici 2 nci maddesinin, (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan " Devlet aleyhine " sözcükleri ile (2) ve (3) numaralı fıkralarının, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 36 ncı ve 138 inci maddelerine,

p- 16 ncı maddesinin, Yargıtay, Danıştay ve yargı yetkisi yönlerinden Anayasanın Başlangıç'ı ile 2 nci, 6 ncı, 9 uncu, 154 üncü ve 155 inci maddelerine,

aykırı olduklarından iptallerine, Anayasaya açıkça aykırı olmaları ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."